Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 296 (17419) | 1986 оной декабриин 26, пятница | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ОБКОМДО

КПСС-эй обкомой бюрогой заседани болобо. КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь С. Л. Гатапов партиин райкомой хүдэлмэриин онол арга болон дүршэлые шэнэдхэн хубилгаха талаар ябуулжа байhан хүдэлмэри тухай тоособо. КПСС-эй райкомой хүдэлмэриин арга дүршэлые шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри тон нобшоор ябуулагдажа байна гэжэ абтаhан тогтоол соо тэмдэглэгдэбэ. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые, өөрынгөө абаhан тогтоолнуудые дүүргэхын тула залан шууд, гүнзэгы шэнжэлгэтэй, шүүмжэлхы удхатай хүдэлмэри гүйсэд дүүрэнээр эрхилэгдэнэгүй. Районой экономико болон социальна шэнжэ шанартай хүдэлмэриин урагшатайгаар ябуулагдадаггүй байhан ушарhаа КПСС-эй райком ба райгүйсэдком зохихо тобшолол хэжэ шаданагүй. Хүдөө ажахын үйлэдбэри нэгэл хэмдээ байhаар. Районой экономическа болон социальна хүгжэлтые хурдадхаха болон зарим совхозуудые гээгдэлhээнь гаргаха талаар зохихо программа табигдаагүй. Ажалшадтай ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, тэдэнэй ниитэ-политическэ болон ажалай эдэбхиие хүгжөөхэ болон ажалай журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии. Ажалшадай эдэбхи болон үүсхэл хүгжөөхые, социалис мүрысөө эмхидхэлгые нарижуулхые уряалhан КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй Хандалгые hулаар хэрэглэнэ. Архидалгатай болон алкоголизмтай тэмсэхэ талаар табидаг хэмжээнэй аша туhань бага. Тэрээнhээ уламжалан район дотор архиин зүйлнүүдые худалдалга бага болоногүй.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд ушарна. Совхозуудай болон РАПО-гой хүтэлбэрилэгшэдэй болон ахамад мэргэжэлтэдэй hэлгэлгэ угаа ехэ байгаа. КПСС-эй райком урданайхи шэнги партийна организацинуудта тогтоолнуудые олоор эльгээhэн зандаа. Тэдэнэй заримыень райгүйсэдком гү, али РАПО шиидхэжэ шадаха байгаа.

КПСС-эй райком, тэрэнэй бюро хадаа райгүйсэдкомой, тэрэнэй түрүүлэгшэ М. Г. Намсараевай, РАПО-гой хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые шангадханагүй. Тэрэнhээ боложо районой социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха, ажахын болон соёлой байгууламжадахи дутагдалнуудые усадхаха асуудалнууд саг соогоо шиидхэгдэнэгүй.

КПСС-эй райкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэд ажалша коллективүүдэй дунда, партийна эхин организацинуудта, ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон политическэ бодото хүдэлмэри халирхайгаар ябуулна. Эдэ бүхы дутагдалнууд хадаа КПСС-эй райкомой хүдэлмэриин шэнжэ шанарые доошолуулна. Энэ ушар хадаа партиин райкомой, тэрэнэй бюро болон секретарьнарай ябуулдаг хүдэлмэриин дүршэл шадабариин hула байhые элирхэйлнэ.

Хүдэлмэридэнь ехэ дутагдалнуудай бии байhанай түлөө, КПСС-эй XXVII съездын табиhан эрилтэнүүдэй үндэhөөр партиин райкомой ажал ябуулгые шэнэдхэн хубилгаха талаар хүдэлмэри hулаар ябуулhанай түлөө КПСС-эй обкомой бюро нүхэр Гатаповта шанга hануулга соносхоhон байна. Тиихэ зуураа өөрынгөө хүдэлмэриин дүршэлые шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр хаража үзэхыень, тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудай, райгүйсэдкомой, РАПО-гой совхозуудай, предприяти ба эмхи зургаануудай, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулгые мүнөө үе сагта бэелүүлхээр партиин тодорхойлhон эрилтэнүүдтэй зохилдуулан ябуулхыень, бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар бодото хэмжээнүүдые абахыень, хүдэлмэриингөө онол аргые, дүй дүршэлые шэнэдхэн хубилгахыень КПСС-эй райкомые, тэрэнэй бюро болон секретарьнарые партиин обкомой бюро уялгалаа.

КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Хүдөө ажахы дээрэ таарамжатай зохид эмхидхэл болон ажахын тоосоо нэбтэрүүлhэнэй ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар зайлуулашагүй хэмжээнүүд тухай» тогтоолые дүүргэхэ талаар «КПСС-эй обкомой хэмжээ ябуулганууд тухай» тогтоол бюро дээрэ баталан абтаба. КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые агропромышленна комплексын партийна организацинуудта, предприятинуудай коллективүүдтэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхыень КПСС-эй горкомууд болон райкомуудые, Госагропромые, горрайгүйсэдкомуудые, РАПО-нуудые, партийна эхин организацинуудые бюро уялгалба. Үйлэдбэрилгын коллективүүдые ажахын тоосоондо болон бригадна подрядта оруулха талаар район, колхоз, совхоз, болбосоруулгын промышленна предприяти бүхэндэ 1987 оной түрүүшын хахад жэлдэ тусхай хэмжээ ябуулгануудые зохёожо, тэдэнээ бэелүүлжэ эхилхэ зорилго хараалагдаа. Энэ асуудалаар январь-март hарануудта партийна, совет болон ажахын кадрнуудай, мэргэжэлтэдэй, хүдэлмэришэдэй hуралсал эмхидхэхэ эрилтэ табигдаба.

КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха тухай» тогтоолые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй Загарайн райкомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал партиин обкомой бюро дээрэ харагдаба. Ажал хэнгүй олзо ололготой тэмсэхэ талаар, хүнэй хубиин ажалые гуримшуулха талаар ябуулагдажа байгаа хэмжээнүүдые ажалшад үргэнөөр дэмжэhэн байна гэжэ бюрогой абаhан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ, хүн зондо үзүүлэгдэдэг түлөөhэтэ хангалгые hайжаруулха талаар район дотор яhала гэмгүй хүдэлмэри ябуулагдана. Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөө олон бии байhаар. Ажал хэнгүй олзо олодог ябадалые усадхаха, социалис зөөриие сахин хамгаалха талаар ябуулагдадаг тэмсэл үшөөл хангалтагүй байна. Гүрэнэй автотранспорт хубиин хэрэгтэ ашаглаха, коммунально-ажахые эмхидхэхэ, хүн зондо туhаламжа үзүүлхэ, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ дутагдалнууд ушарhаар. Райгүйсэдкомой, хуули ёhо сахидаг органуудай, гэр байрын-коммунальна, ажаhуудалай, транспортна болон худалдаа наймаанай предприятинуудай ажал ябуулгада ехэ дутагдалнууд ушарна.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые гүйсэд дүүрэн дүүргэхэ, бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй райкомые (В. Р. Булдаевые) КПСС-эй обкомой бюро уялгалhан байна.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха, 1987 оной түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхэ талаар Кабанскын районой ажалшадай, Ленинэй ордено локомотив-вагон заhабарилгын заводой, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай, Мухар-Шэбэрэй районой «Родина» колхозой коллективүүдэй гаргаhан үүсхэлые hайшааhан тогтоол КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай совет болон ВЛКСМ-эй обком баталан абаhан байна. Ажалша эдэ коллективүүдэй гаргаhан энэ үүсхэлые хаа хаанагүй дэмжэлгэ эмхидхэхыень, Агуухэ Октябриин 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень КПСС-эй горкомуудые, райкомуудые, горрайгүйсэдкомуудые, эхин парторганизацинуудые, профсоюзай болон комсомолой комитедүүдые уялгалhан тогтоол абтаа.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүдөөгэй районуудай, промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, транспортын, хэлхеэ холбооной, худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой, гэр байрын-коммунальна ажахын, хангалгын албанай предприятинуудай, колхозууд, совхозууд болон республикын агропромышленна комплексын бусад предприятинуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн республиканска социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаа.

КПСС-эй обкомой бюро партийна хүдэлмэриин, ажахын болон соёлой байгууламжын бусад асуудалнуудые мүн лэ хараhан байна.

Хабарай тарилгые угтуулан

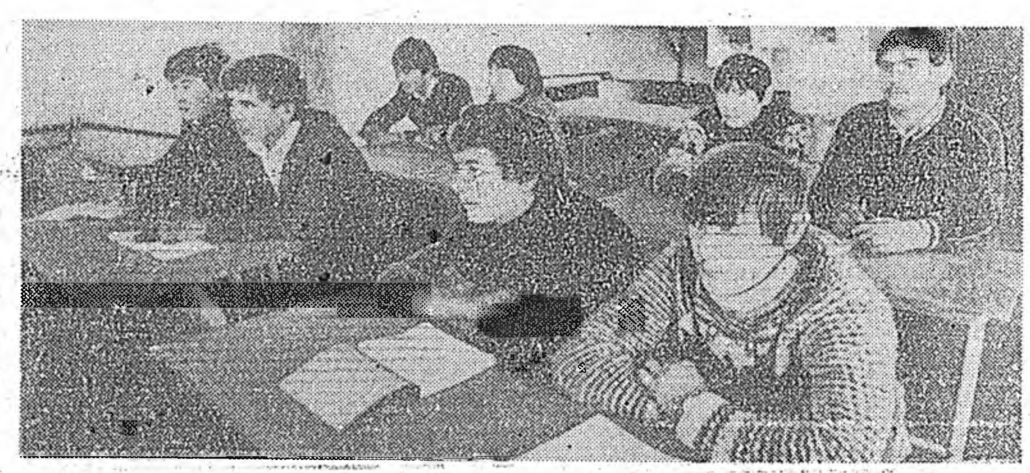
САГ СООГОО

1987 оной тарилгын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха хүдөө ажахын техникэ, машинаяа саг соонь эрхим шанартайгаар заhабарилха талаар Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ туха сүлөөгүй ажаллажа байна. Энэ тапаар колхоз дотор эмхидхэгдэhэн тусхай бригадые хүдөө ажахын машина хадагалдаг талмайе даагша В. П. Афанасьев хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэнэй даадаг коллективтэ дүршэл шадабаряар баян механизаторнууд ажаллана. Эдэнэр энэ шухала хүдэлмэреэ hэльбэн шэнэлэгдэhэн бокс соо эрхилнэ. Энэ ажахын ахамад инженер Ч. И. Афанасьевтай эндэ уулзажа, харюусалгатай хаhын хэр ябуулагдажа байhаарнь hонирхоо бэлэйбди.

— Сентябрь-октябрь hарануудта дүн хамта 28 комбайн, ноябрь hара соо 44 комбайн заhабарилжа дүүргээбди. Бүхы 60 жаткамнай бэлэн. Бүри эртүүр, зунай эхиндэ орооhоной сеялкэнүүдые бултыень заhабарилаабди. Мүнөөдэрэй байдалаар ажахымнай орооhоной 104, кукурузын 7 сеялкэ бэлэн болгогдонхой. Манда бүхыдөө элдэб түхэлэй 74 трактор бии. Эдэнэймнай мөөртэй тракторнуудынь бэлэн гэхэдэ болохо. Мүнөө бокс соо «Беларусь» түхэлэй нэгэ, ДТ-75 түхэлэй 3 трактор заhабарилагдажа дүүргэгдэхээ байна. Хүсэ ехэтэ тракторнуудаа РПТ-гэй баазада абаашажа заhабарилдагбди. Эндэшье ажал хэрэгнай урагшатай байдаг. Бидэ саг болзор соонь гэхэ гү, али ерэхэ жэлэй февралиин 23 болотор бүхы тракторнуудаа бэлдэхээр хараалнабди, — гэжэ Четифан Иольевич хэлээ hэн.

Д. ДОНДОКОВ.

ЖЭШЭЭ АБАМААР ЛЭ ДАА

Илангаяа мүнөө сагта оньhон машина, техникын улам олон боложо байhан үедэ тэдэниие хэр зэргэ hайнаар заhабарилжа, зүбөөр ашаглаhанhаа түрүүшын ээлжээндэ таряан ажалай үрэ дүнгүүд дулдыдадаг байна.

hүүлэй хоёр жэлдэ Борьёогой совхоз республика соогоо эгээл ехэ гэхэ гү, али жэлдээ 110 мянган центнерhээ дээшэ таряа сохижо абана. Гадна бүхы ургасаяа хүдэлмэриин 18—20 үдэр соо хуряажа дүүргэдэг болонхой. Эндэ трактор, комбайн болон бусад машинануудые ээн ёhoор, үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаhанай, hайнаар заhабарилhанай ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаа гэхэдэ алдуугүй.

Нээрээшье, тус ажахын техникээ хадагалдаг хашаа соо ороходо гү, али заhабарилгынь мастерской соогуур ябажа харахада, эдэ бүгэдын удха унгинь ойлгогдоодхихо юм. Машина, техникээ бүхы нарин заабариин ёhoор хадагалдаг байhанайнгаа түлөө совхоз хэдэн удаа республикын конкурсдо илажа гараа. Мүн эрхим hайнаар түхеэрэгдэhэн, бүхы юумэнь гуримтай нарин гэhэн сэгнэлтэдэ эндэхи МТМ баhал хүртэдэг юм.

Тракторнуудай заhабарилагдажа байhан ехэ депо соонь ороходо hаруул гэрэлтэй, дулааншье. Зарим мастерскойнуудтал адли жаахан байра соо нэгэ доро олон трактор оруулжархеод, хоорондуурнь хүнэй ябахын аргагүй уйтан болгонхой бэшэ, эндэнь уужам салуу. Тракторай томо томо узелнуудые үргөөд иишэ тиишэнь зөөхэ тусхай кран дээгүүр ябажа байна. Дунгигар сагаан болотор будажархиhан нэгэ тээгүүрхи ханаарнь олон үүдэнүүд харагдана. Ямар хүдэлмэриин хэгдэдэг цех бэ гэжэ үүдэн бүхэн дээрэ аржытар бэшээтэй.

— Эндэ тракторнуудые оруулhаар лэ гол узелнуудыень задалжа, халуун ууралаар үлеэлгэн, тусгаар порошок худхаhан уhаар ялайшатар угаадагбди. Тиигээд деталь, частьнуудыень наринаар шалгажа, цех бүхэндэ тараадагбди,— гэжэ ажахын ахамад инженер В. Д. Ширапов хэлэнэ.

Тэрэшэлэн дааhан ажалдаа тусгаар мэргэжэhэн, тэндээ олон жэлдэ хүдэлжэ байhан хүнүүд цехүүдтэ табигданхай. Жэшээнь, двигательнүүдые заhабарилдаг цехтэ үнинэй механизатор Ю. И. Скворцов, ходовой частиин цехтэ — Д. М. Халецкий, электрын хэрэгсэлнүүдые заhадаг цехтэ В. К. Вылков болон бусад ажаллана.

Техникэ заhабарилха талаар онсо мэргэжэhэн, дүршэлтэй хүнүүдые саг үргэлжэ мастерскойдоо байлгадагбди. Үбэлэй үедэ трактор, машинануудые байлгажа заhабарилхаhаа гадна, жэл соо тэдэндэ бага зэргын заhабарилгые ходол хэжэ байгаагүйдэ аргагүй ха юм,— гэжэ МТМ-е даагша Ж. Б. Ширеторов хөөрэнэ.

Мүн эндэ тракторай хуушарhан, муудаhан зарим деталь, частьнуудые гагнаад, тошиилдоод, hэльбэн шэнэлээд, дахин табиха хэрэгтэ үнинэй токарьнууд А. М. Воробьев, А. П. Матвеев гэгшэд ехэ хубита оруулдаг.

— Эдэ бүгэдын ашаар заhабарилгамнай яhала муу бэшээр ябуулагдажа байна. Байгша оной дүрбэдэхи кварталда 18 трактор бэлдэжэ гаргаха түсэбтэй hаа, тэдэнээ ойрын үдэрнүүдтэ бэлэн болгожо дүүргэхэмнай. Мүнөө үедэ эндэмнай 9 трактор задалагдаад, заhабарилагдажа байнхай. Тэдэнэй зургааниинь шэнэ жэл болотор бэлэн болгогдожо гаргагдаха юм. Саашань ерэхэ жэлэй мартын 1 болотор бүхы трактор, хүдөө ажахын зарим машинанууд хуу заhабарилагдажа жагсаалда табигдаад байха ёhотой. Тиихэдэ комбайнуудаа бүри намар ургаса хуряалгын дүүргэдээд байхада, 20—22 үдэр соо заhабарилаа hэмди. Гэбэшье зарим запасной хэрэгсэл, заhабарилгада хэрэгтэй түмэрэй зүйлнүүд дуталдажа, ажалымнай hаатуулна, — гэжэ ахамад инженер нүхэр Ширапов хэлэнэ.

Ерэхэ хабарай тарилгын техникэ заhабарилгын эршэмтэйгээр ябуулагдахын хажуугаар, совхоздо механизаторнуудые бэлдэхэ, hургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Дунда hургуули дүүргээд, нютагтаа хүдэлхөөр үлэhэн, мүн Совет Армиин албанhаа табигдаhан 20 гаран залуу хүбүүд механизаторай мэргэжэл шудалжа байна.

— Эндэ hурагшадые неделидэ нэгэ үдэр, ажалhаань сүлөөлөөд тэдэнтэй бүхэли үдэр соо хэшээл үнгэргэдэгбди. Ажахын ахамад инженер В. Д. Ширапов, ахамад агроном П. И. Зайцев, мүн экономистнууд, инженернүүд хэшээл үнгэргэдэг. Апрель hарада шалгалта үнгэргэгдэжэ, hайн сэгнэлтэ абаhан хүбүүдтэ механизаторай мэргэжэл олгогдохо юм. Энээнhээ гадна, хүдэлжэ байhан механизаторнуудай дундаhаа 15 хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, 1 ба II класстай болохоор hуралсажа байна. Тэдэниие Петропавловкын СПТУ-да неделидээ нэгэ дахин абаашажа hурганабди,—гэжэ инженер-технолог, hуралсалай курсые даагша В. В. Батодоржиев хөөрэнэ.

Иигэжэ Борьёогой совхозойхид бүри мүнөөнhөө ерэхэ хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие саг соонь, эмхитэйгээр ябуулжа, үндэр баян ургаса абахаар тэмсэжэ эхилэнхэй гээшэ.

М. НАМЖИЛОВ

Зэдын район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Токарь А. М. Боробьев; 2. Ажахын ахамад инженер В. Д. Ширапов хэшээл үнгэргэжэ байна. 3. Хэшээлэй үедэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

...-гай Политбюро- ... СССР-эй Верховно ... диумэй Түрүүлэг- ... ыкын түрүүлэлгэ ... Верховно Сове- ... мэй заседани декабриин 23-да Кремль соо болобо.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр ажал ябуулгынгаа ёhо гурим ба онол аргануудые нарижуулан hайжаруулха талаар Татарай АССР-эй арадай депутадуудай Соведүүдэй бэелүүлжэ байдаг хүдэлмэри тухай асуудалые хаража үзөө.

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ниитын гурим сахиха, хуули ёhо хазагайруулгатай тэмсэхэ талаар Калужска областиин арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэри тухай асуудалые хаража үзэбэ.

Эдэ асуудалнуудаар баталагдан абтаhан тогтоолнууд хэблэлдэ толилогдохо.

1986 ондо СССР-эй Верховно Соведэй ажал ябуулгын дүнгүүд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, 1987 ондо СССР-эй Верховно Соведтэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаhан гол хэмжээ ябуулгануудай түсэб hайшаагдаhан байна.

Гүрэнэй ажабайдалай бусад зарим асуудалнуудые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хаража үзөө.

Нүхэд М. С. Горбачев, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, Б. Н. Ельцин, Н. Н. Слюньков, Ю. Ф. Соловьев гэгшэд зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

(ТАСС).

Королевой 80 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

(ТАСС). Юрэ бу- ... ксваhаа Житомир- ... С. П. Королевой ... харгдаба. Эдэм- ... буулинай аппара- ... рсэнүүд болоно. ... инай дайда соо- ... гдээгүйшье hаа, ... та абаашагдажа, ... шадай дура та- ... түрүүлhэн байха ... мэл одоной, зам- ... осонуудай, луно- ... энүүд хоорондын станцинуудай түхэл дүрсэнүүдтэй хамта бусад олон экспонадууд Сергей Павловичай түрэhэн гэрэй хажууда баригдажа байhан замбуулинай техникын павильон соо тодхогдон табигдаха байна. Тэрэнэй түрэhөөр 80 жэлэй ой январиин 12-то тэмдэглэгдэхэ.

Дэлхэй дээрэхи түрүүшын ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээгшын эрдэм ухаанай суртал hургаалнуудые бодото байдалда бэелүүлhэн тухай, замбуулинай дайдые амгалан тайбанаар ашаглалгада Советскэ Союзай туйлаhан амжалтанууд тухай, юртэмсэ дэлхэйе шэнжэлгэдэ тогтоогдоhон уласхоорондын харилсаан тухай олон тоото экспонадууд эндэ табигдаба.

С. П. Королевой түрэhэн гэртэ 16 жэлhээ үлүү саг соо музей хүдэлмэрилжэ байнхай. Энэ үе соо 800 мянган хүн эндэ орожо хараа. Дэлхэйн бүхы түбинүүдэй арадуудай түлөөлэгшэд захагүй замби түбиие шэнжэлэгшэдэй ажал хэрэгүүдээр омогорхон баясажа байhанаа мэдүүлhэн тэмдэглэлнүүдые эндэ хэбэ. Бүхы экспонадууд музей соо багтахаяа болинхой. Эгээл тиимэhээ нэмэлтэ павильон барихые шиидэhэн байгаа. Ойн баярай үдэрнүүдтэ тус павильон нээгдэхэ.

Королевско уншалганууд январиин эхеэр элитэ ехэ эрдэмтын эхэ-нютагта үнгэргэгдэжэ, мэдээжэ эрдэмтэд, СССР-эй летчик-космонавтнууд С. П. Королёвтой хамта ажаллаха зол хубитай байhан хүнүүд тэрээндэ хабаадаха юм.

БЭЛЭН БОЛГОГДОНО

Манай ажахын механизаторнууд ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэлээ эдэ үдэрнүүдтэ үргэлжэлжэ байнхай. Эндэ үшөө намар байхада тодорхой түсэб табяа hэмди. Тиигэжэ тэрэнэй ёhoор техникээ заhабарилжа захалаа бэлэйбди.

Мүнөөдэр ажахын бүхы техникээ, машина бэлэн болгогдоо гэжэ хэлэхэ аргагүйб. Юуб гэхэдэ, энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээрбди.

Түсэбэй ёhoор нэн түрүүн тарилгада хабаадуулагдаха техникэ заhабарилагдажа захалhан байна. Энэ хаhамнай ямаршье кампаниhаа дутуугүй харюусалгатай дээрэhээнь техникэ бэлэн болгохо хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулнабди. Мүнөө бүхы 45 сеялкэ, хартаабха таридаг дүрбэн түхеэрэлгэ заhабарилжа дүүргэнхэйбди. 27 культиваторай тэн хахадынь бэлэн болгогдоо. Тэрэнээ шэнэ жэл болотор дууhахаар хараалнабди.

Манай ажалда дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Нэн түрүүн запчастьнууд дуталдажа, ажалыемнай нилээд хойшонь татана. Жэшээлхэдэ, культиваторай лапанууд, плугай тулганууд олдоногүй.

Анхан бидэ социалис уялга абахадаа, совхозойнгоо бүхы тракторнуудые ерэхэ жэлэй февралиин 23 болотор, хүдөө ажахын техникэ апрелиин 1 хүрэтэр дүүргэхээр хараалаа hэмди. hүүлээрнь орооhоной комбайнуудаа заhабарилха ёhотойбди.

Техникэ заhабарилгада дүй дүршэлөөр баян механизаторнууд табигданхай. Эдэнэрhээ ехэхэн юумэн дулдыдаха байна бшуу. Жэшээлхэдэ, Ацагадай машина хадагалдаг талмайн слесарь-заhабарилагшад Виктор Дашиев, Лубсан-Доржо Хэшэгтуев, Владимир Сагадаров болон Эрхирэгэй заhабарилгын-техническэ мастерскойн мэргэжэлтэд энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ томилогдонхой. Эдэ нүхэдэй аша туhаар бидэ 1987 оной хабарые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха ёhотойбди.

Б. БАЛЬЧИНДОРЖИЕВ,
Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой ахамад инженер.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тобшо мэдээсэл

ДҮЙ ДҮРШЭЛТЭЙ ҺУРГУУЛИ

«Байкалец» колхозой загаhашад үнгэрhэн табан жэлэй туршада ехэ амжалта туйлаhан байна. Эндэхи загаhашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 13.303 центнер омоли, hэлбэрhэ болон бусад загаhа олзоборилжо, түсэбөө 2353 центнерээр үлүүлэн дүүргэhэн юм. Тиихэдэ колхозой загаhашад мүнөө жэлдэ түсэбэй ёhоор 2800 центнер загаhа олзоборилхо аад, 3000 гаран центнер загаhа барижа, Баргажанай-Адагай загаhанай комбинадта тушаагаа.

Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада районой загаhа олзоборилдог бригаднуудай дунда энэ колхозой С. Ф. Шелковниковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд түрүүлнэ. Энэ бригадын ажал хамтын подрядай гуримаар эмхидхэгдэнэ. Гадна загаhа олзоборилхо түрүү онол арганууд ба шэнэ техникэ хэрэглэгдэдэг болоhон байна. Иигэжэ тус бригадын гэшүүд [illegible]

Һаяшаг КПСС-эй райкомой бюро дээрэ С. Ф. Шелковниковой хүтэлбэрилдэг загаhа олзоборидог бригадын хүдэлмэриин онол арга, түрүү дүй дүршэл тухай асуудал зүбшэгдэжэ, үндэр сэгнэлтэ хүртэбэ. Иигэжэ партиин райкомой бюрогой шиидхэбэреэр энэ бригадын үндэhэ һуури дээрэ районой загаhашадай түрүү дүй дүршэлэй һургуули эмхидхэгдэбэ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҺУРАНА

КПСС-эй райкомой дэргэдэ районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуулиин ээлжээтэ хэшээл үнгэргэгдэбэ. Энэ хэшээл дээрэ «1986 оной түсэбүүдэй дүүргэлтэ — районой ажалай коллективүүдэй түрүүшын шэнгэ шалгалта мүн» гэhэн элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров хэhэн байна. Тиихэдэ арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Я. Махов энэ хэшээл дээрэ үгэ хэлэхэдээ, сугларагшадта арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада районой социальна хүгжэлтын зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Архидалга болон алкоголизмтой тэмсэлэй район соо ямараар ябуулагдажа байhан тухай бүхэсоюзна бүлгэмэй районно соведэй секретарь В. А. Словохотова мэдээсэл хэhэн байна. Тиигэхэ зуураа тус бүлгэмэй саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тогтоо.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй райкомой дэргэдэ эхин ба цехүүдэй партийна организацинуудай секретарьнарай, мүн партгрупоргнуудай семинар үнгэргэгдэбэ.

Партийна бүлэгүүдтэ, цехүүдэ болон эхин парторганизацинуудта үнгэргэгдэhэн тоосоото hунгалтын суглаануудай дүнгүүд тухай, КПСС-эй XXVII съездын эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, партийна хүдэлмэри саашадань шэнэдхэн хубилгалга тухай асуудалаар КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша О. М. Серебрякова хөөрэлдөө хэhэн байна.

Баргажанай модоной комбинадай секретарь П. И. Башаров кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэри хайшан гээд шэнэдхэн хубилгажа байhан тухай хэлэбэ. РАПО-гой партбюрогой секретарь В. И. Аносов шэнэ эрхэ байдалай үедэ агропромышленна комплексын ажалшадай ажал хэрэг тухай, Баргажанай-Адагай загаhанай комбинадай партбюрогой секретариин орлогшо В. П. Гимаева үйлэдбэри дээрэ хүн бүхэнэй дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлгын арга болон дүй дүршэл тухай [illegible]

Уланай, Хилганын колхозуудай парткомуудай секретарьнар В. С. Бадмаев, Б. Д. Линхоев, Хаан-Голой дунда һургуулиин багша З. Б. Будаева гэгшэд мүн лэ өөhэдынгөө ябуулжа байhан хүдэлмэриин тухай семинарта хабаадагшадта хөөрэhэн байна.

Энэ семинарай хүдэлмэридэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров хабаадаба.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ХЭШЭЭЛ

КПСС-эй райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн залуу коммунистнуудай һургуулиин ээлжээтэ хэшээл үнгэргэгдэбэ. Энэ һуралсалда районой эмхи зургаануудта, промышленна предприятинуудта хүдэлдэг КПСС-эй гэшүүдэй кандидадууд болон партиин залуу гэшүүд ябадаг юм. Тэдэнэр партиин Устав болон Программа шудална. Хэшээлнүүд КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша О. М. Серебряковагай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэнэ. Һүүлшын хэшээл дээрэ КПСС-эй Уставай зарим бүлэгүүд гүнзэгыгөөр шудалагдаба. Энэ асуудалаар тус хэшээл дээрэ залуу коммунистнууд В. Г. Будаева, Г. Б. Мороева, Г. В. Зверькова, С. Д. Аюшеев, Н. Л. Базарова [illegible] далhан, [illegible] гаа хэлэhэн байна юм.

Г. РИНЧИНО,
манай корр.

Баргажанай район.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

БАРИЛГАШАДЫЕ ДЭМЖЭХЭ, ТЭДЭНДЭ ТУҺАЛХА

Забайкалиин транспортна барилгашад БАМ-ай барилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаhаар. Тэдэнэр Буряад ороной хойто нютагуудаар түмэр харгы табижа, бүхэли городые, хүдэлмэришэдэй посёлогуудые, тоннельнүүдые, станци болон разъезднүүдые бодхоолсоно. Гүрэнэй даабари, абаhан уялганууд нилээд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ эрхимлэhэн байдаг. Забайкалиин транспортна барилгашад ганса Буряадай республикын оршон дээрэ бэшэ, үшөө Шэтын областиин газар дээрэ ехэ барилга хэнэ бшуу.

Октябриин Революциин орденто «Нижнеангарсктрансстрой» трестын, «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин коллективүүд ехэшье, багашье объектнүүдые заагдаhан саг соонь ашаглалгада тушаажа шадана. «Забайкалтрансстрой», «Улан-Удэтрансстрой» трестнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд олон миллион түхэриг мүнгэ промышленна томо-томо объектнүүдэй корпусуудые, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой байшангуудые барилгада гаргашална. Жэшээнь, «Улан-Удэтрансстрой» трестын коллектив Түгнын нүүрhэнэй уурхайн, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгада хабаадалсана. Эдэнэр ЛВРЗ-гэй цехүүдые шэнэдхэн заhабарилсажа, Улаан-Үдэдэ байрын гэрнүүдые бодхооно. Гэхэ зуура шухала шухала олон объектнүүдэй барилга унжагайрна. Гүрэнэй даабари, абаhан уялгань бэелүүлэгдэнгүй үлэшэнэ.

Энээнhээ боложо, «Улан-Удэтрансстрой» трестын коллектив байгша оной эхинhээ даабарияа дүүргэнэгүй. Яахадаа?! Энэ трестын захиргаан, партком, профком, комсомолой комитет барилга дээрэ шэнэ технологи, онол арга, оньhон техникэ нэбтэрүүлхэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дэмжэгдэнэгүй. Бригадна подрядай гуримаар ажал эмхидхэлгые зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдоногүй бшуу. Барилгашадай коллективүүдэй 32 процентнь ажахын тоосооной гуримда оронхой. Бүхы ажалайнь 50—55 процент эндэ бар хүсөөр хэгдэдэг байха юм. Теэд хаа-хаанагүй хурдадхалгын, шэнэдхэн хубилгалгын замда шэлжэн орожо байхада, урданайнгаа гуримаар хүдэлжэ болохоор аал? «Улан-Удэтрансстрой» трестын коллектив арбан нэгэн hарын даабариие 83 процент дүүргэв. Бидэ иимэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэхэ аргагүй байнабди. Трестын захиргаан, коммунистнууд эдэ бүгэдэhөө зохихо тобшолол хэхэ, дутагдалнуудаа дары усадхаха уялгатай гэжэ Забайкалиин транспортна барилгашадай профсоюзай тоосоото hунгалтын конференци дээрэ элидхэл хэхэдээ, дорпрофсожой түрүүлэгшэ А. В. Бендарь тэмдэглэhэн байха юм.

«Забайкалтрансстрой» трестын барилгашад партиин XXVII съездын хараалhан ехэ зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ зорилготойгоор социалис мүрысөөндэ хабаадалсана. Һайн үрэ дүн туйлахын тула яhала оролдоно. Тиигэбэшье хамаг юумэн барилгашадай hанаhан соо бүтэнэгүй бшуу. Эндэ эмхидхэлэй хүдэлмэри үшөө hула байhаар. Бригадна подрядай гуримаар барилга хэгдэнэгүй. Барилгын материалнууд, техникэ, зэр зэмсэгүүд участогуудта ходол дутагдана. «Забайкалтрансстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд дааhан хэрэгтээ харюусалга багатайгаар хандана. Энээнhээ уламжалан, ажахын тоосоон үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэгүй, ажалай бүтээсэ дээшэлнэгүй, барилгын өөрынь үнэ сэн хямдарнагүй. Профсоюзай комитет, эхин организацинууд хүдэлмэриеэ hуладхаа. Хүн бүхэнэй харюусалгые, эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ гэhэн шанга эрилтын табигдаад байхада, профсоюзай комитедүүд, эхин организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулха ёhотой. Хүдэлмэришэдэй байдал hуудалые hайжаруулха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулагдана. Энээнhээ уламжалан, трестын хүдэлмэришэд олоороо ажалhаа гаража ошоно. Трестын коллектив hара бүриингөө даабари оройдоол 80—85 процент дүүргэнэ.

Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсож комитедүүдэй, эхин организацинуудай хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ талаар яhала олон, ашаүрэтэйшье хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Жэшээлхэдэ, профсоюзай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр дорпрофсожой президиумэй заседани дээрэ ябуулжа байhан хүдэлмэри тухайгаа тоосодог гуримтай болобо. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын профкомой түрүүлэгшэ Е. Н. Васильев, «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин профкомой түрүүлэгшэ А. В. Василевский, «Улан-Удэтрансстрой» трестын профкомой түрүүлэгшэ В. И. Бородин гэгшэд тоосоhон байна. Тоосоото үе соо дорпрофсожой президиум 32 заседани үнгэргэжэ, үйлэдбэридэ хабаатай 50 асуудал, социалис мүрысөө дэлгэрүүлгээр 12 асуудал, барилгашадай ажаhуудал hайжаруулха тухай 5 асуудал хаража үзэhэн, тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалhан юм. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд дүүргэлтэ наринаар хинагдана.

Забайкалиин транспортна барилгашадай профсоюзай организаци 33 мянган гэшүүдтэй юм. Энэмнай ехэ хүсэн гээшэ ааб даа. Эдэ олон хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бага гаргашатайгаар ехэ барилга хэхын тула яhала оролдожо байна. Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив хурдадхалгын табан жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэтэйгээр хүдэлнэ, hара, квартал бүриингөө даабари үлүүлнэ. Эндэ бригадна подряд үргэнөөр, ашаг үрэтэйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр энэ заводой хүдэлмэришэд бүхы ажалайнгаа 86 процентыень бригадна подрядай гуримаар хэдэг болоо. «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин коллективэй хэhэн хүдэлмэриин 62 процентнь бригадна подрядай гуримаар бүтээгдэнэ. «Нижнеангарсктрансстрой» трестдэ бригадна подрядта ороhон коллективүүд улам олошорно, ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэнэ.

— Манай «Улан-Удэтрансстрой» трестын барилгашад 2-дохи ТЭЦ-эй, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй, Түгнын шулуун нүүрhэнэй уурхайн барилгануудые хэнэ. Бидэ тон харюусалгатай участок дээрэ ажалланабди. Юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдэ объектнүүд партиин XXVII съездын абаhан документнүүд соо оруулагданхай. Манай байдалда ушардаг дутагдалнуудые сүм усадхаха хэрэгтэмнай дорпрофсож туhалха, бидэниие али болохоор дэмжэхэ, эрилтээ шангадхаха уялгатай — гэжэ «Улан-Удэтрансстрой» трестын хүдэлмэришэн **А. П. Диченко** элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

— Забайкалиин транспортна барилгашадай урда хүнгэн бэшэ, харюусалгатай зорилго табигдаад байна. Бидэ хамтынгаа хүсөөр үйлэдбэри дээрэ дайралдадаг дутагдалнуудые усадхажа, БАМ-дахи барилгануудые болзор соонь ашаглалгада тушааха болонобди. Профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд саашадаа харюусалгаяа дээшэлүүлхэ, эдэбхитэйгээр хүдэлхэ ёhотой,— гэжэ элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин профкомой түрүүлэгшэ **А. В. Василевский**, жолоошон **В. И. Цивилев**, барилга-хабсаралгын 575-дахи ОРС-ын повар **Л. О. Соколова** гэгшэд хэлэбэ.

— Социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлэй нэрэ солые олондо мэдээжэ болгохо талаар профсоюзай организацинууд хүдэлмэриеэ бүри эдэбхижүүлхэ ёhотой. Байрын гэрнүүдые, сад-яслинуудые, hургуулиин байшангуудые бүри олоор барюулха хэрэгтэ профсоюзай мүн лэ ехэ ябуулга хэхэ [illegible]гатай, шадалтай. Ажалай байдал hуудалые hайжа[illegible]лангүйгөөр бидэ үйлэдбэриин асуудалнуудые зүб [illegible] шиидхэжэ шадахагүйбди,— гэжэ барилга-хабсаралгын [illegible] дахи поездын профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ **В. Кудла**, «Забайкалтрансстрой» трестын хүдэлмэришэн **А. Харченко**, Улаан-Үдын [illegible]гэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэн **А. И. Казанкин** гэгшэд [illegible]

Транспортна барилгашадай урда тон ехэ зорилго [illegible]дана. Энээниие бодотоор бэелүүлхын тула профсоюзай комитедүүд, эхин организацинууд эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэриеэ ябуулха, социалис мүрысөө улам дэлгэрүүлхэ ёhотой. Түрүү онол арга, техникэ үйлэдбэридэ зоригойгоор нэбтэрүүлхэ, [illegible] салгаяа дээшэлүүлхэ [illegible] байкалиин транспортна барилгашадай тоосоото конференциин абаhан шиидхэбэри [illegible] онсолон бэшэгдэбэ.

Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсожой түрүүлэгшээр А. В. Бендарь hунгагдаба.

К. ЖАМЬЯН[illegible],
БАМ-дахи манай [illegible]

* * *

Тоосоото hунгалтын областной конференцинүүд [illegible]нуудай профсоюзай бүхы [illegible]ганизацинуудта болоhон [illegible]на. Загаhанай ажахын [illegible] мэрилэгшэдэй профсоюзай [illegible]ластной конференциин [illegible] гадууд обкомой түрүүлэгшээр **В. В. Шулевые** hунгаба[illegible]на. Гүрэнэй эмхи з[illegible]дай хүдэлмэрилэгшэдэй [illegible] союзай областной ко[illegible]ци **Л. П. Мацуковые**, [illegible] худалдаа наймаанай бо[illegible] хэрэглэгшэдэй кооп[illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй про[illegible]юзай областной конф[illegible] **Д. Е. Назаровые** обкомой [illegible]рүүлэгшээр hунгаба.

АРЬБАДХАНА, БАТАДХАНА

Анна Яковлевна Ефимовагай даадаг эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй үмдэдэг гадар хубсаhа оёдог бригадада 1982 ондо комсомол-залуушуулай коллектив гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо hэн. Тэрээнhээ хойшо тус бригадынхид жэл бүхэндэ үндэр нэрэ солоёо эрхим ажалаараа, эдэбхитэй ниитынгээ хэрэгээр батадхажа байдаг юм.

Энэ бригадада арбан оёдолшон хүдэлдэг. Бултадаа хубсаhа оёлгын хэдэн мэргэжэл шудаланхай, хэн нэгээ hэлгэжэ, халажа ажаллаха шадабаритай hэн тула ямар нэгэн шалтагаанhаа боложо, али нэгэ шухала хүдэлмэриин таhалдалда орохо ушар эндэ үзэгдэдэггүй гээшэ. Коллективэй гэшүүд шанга журамтай, хоорондоо ехэ эбтэй, хани харилсаатай, коллективэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг байhанаараа комбинат соогоо онсо шалгардаг, магтуулдаг юм.

Оёдолшодой ажал бригадна подрядай гуримаар эмхидхэгдэнэ. Бригадын олоhон салин хүлhэн хүн бүхэнэй хүдэлмэридэ хабаадалгын коэффициентын ёhоор түлэгдэнэ бшуу. Тиихэлээрээ бултадаа адли тэгшээр, хэнhээшье гээгдэнгүйгөөр хүдэлхые, эрхим шанартайгаар хубсаhа оёхые хүн бүхэн оролдоно бшуу. Эдэ оёдолшод ганса гадар хубсаhа оёно бэшэ. Забhарай гараад, арьhын бии болоод байбал, тэдэнэр гадар хубсаhа заhадаг, шэнэлдэг, хүнгэн автомашина дулаалха юумэнүүдые, hууринуудай бүрээдэhэ оёжо үрдидэг hэн.

Энэ бригадын гэшүүд тухай богонёор хэлэхэ хүсэлэн байна. Люба Вдовина эгээл дээдэ шатын — табадахи разрядтай оёдолшон гээшэ. Тэрэ групкомсоргоор олон жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болонхой. Оёдолшод Дора Гармаевна Доржиева, Татьяна Филипповна Красикова наhаараа хэды залуушье hаа, hурган хүмүүжүүлэгшэ гэhэн алдартай.

Ниитын ажал ябуулга тухай тэмдэглэхэ болоо хада, бригадир Анна Яковлевна Ефимова өөрөө арадай депутадуудай Хориин районно Соведэй депутат, предприятиин профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ, Катя Наседкина предприятиин арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн, Валя Дармаева «Комсомолой прожекторэй» штабай гэшүүн. Дружинник басагадшье эндэ бии.

Түсэбтэ даабари дүүргэлгэ хэр хүндэ байдалтай гээшэб гэжэ асуухада, Анна Яковлевна иигэжэ хэлэнэ: «Хүндэшэг лэ юм ааб даа. Гэбэшье даабарияа дүүргэдэгбди. Оролдоогүй хада ямар тиимэ hайн үрэ дүн туйлагдаба гээшэб?»

Эндэ залуушуулда ехэ анхаралтайгаар хандадаг ёhо заншалтай. Баранова Света эндэ хүдэлхөөр hая ерээ. ПТУ дүүргэhэн басаган. Тон шуналтайгаар, оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Оёдолшодой энэ бригада арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 97 мянган түхэригэй хубсаhа оёхо даабаритай hэн. Тэрээнээ бэелүүлжэ шадаhан габьяатай.

С. ПРОКОПЬЕВ.

МАЛ АЖАЛА[illegible] АЛТАН ЖАС[illegible]

Мяха, hү болон бусад продукци ехээр үйлэдбэрилгэ мал ажалай гол нөөсэтэй — үүлтэртэ малай биологическа арга боломжонуудтай таhаршагүй холбоотой гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой декабриин 11-дэ болоhон заседани дээрэ агропромышленна комплексын энэ шухала hалбариин үндэhэ hуури болохо асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа.

Малай үүлтэр hайжаруулха хэрэгые эмхидхэхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол баталагдан абтаба. Энэ документээр малай болон шубуудай ашаг шэмые саашадань дээшэлүүлхэ, ашаг шэмэ ехэтэй шэнэ үүлтэрнүүдые бии болгохо хүдэлмэриин программа тодорхойлогдоно. Малай үүлтэр hайжаруулгын заводуудые, ажахынуудые ба фермэнүүдые олошоруулхаар, эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхээр хараалагдана.

Манай орон дотор үргэн ехэ хэмжээнэй селекци гэдэг зохёогдоод нэбтэрүүлэн бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ ёhотойбди. Урданайхидал мэтэ зарим үүлтэртэ hүрэгүүд бэшэ, харин олон тоото үхэр мал зоотехническэ эрдэм ухаанай хиналта ба хүтэлбэри доро табигданхай. Мүнөө үхэр малай генетическэ хүсые залан сэхээр дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ашаг шэмын шанарые hайжаруулха талаар үргэн ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Өөрсэ шэнжэтэй эрдэм ухаанай штабууд — 22 селекционно түб hалбариин гол жаса болохо малай үүлтэр hайжаруулха талаар мэргэжүүлэгдэhэн, түсхай шэглэлтэй болгогдоhон байна. Үүлтэртэ малай 1800 ажахы, 9600 фермэ ашаг шэмэ ехэтэй адууhа мал үсхэбэрилнэ. Мүнөө тус hалбариин байгуулалмжые hайжаруулха, үхэр малай hүрэгые олошоруулха талаар шэглүүлэгдэhэн предприятинуудые хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Барилгын талмайнууд дээрэ

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАҺАНАЙ АШААР

«Агропромстрой» трестын Каменскын ажахынууд хоорондын нүүдэл оньhожоруулагдамал колонно Кабанскын районой гэзгдэжэ ябаhан барилгын эмхинүүдэй тоодо ородог hэн. Районой «Байкальские огни» газетын хуудаhануудта колоннын хүдэлмэри шүүмжэлэгдэдэг бэлэй. Харин байгша оной эхинhээ хүдөөтэй барилгашадай ажал хэрэгүүд урагшатай. Энэ жэлэй юhэн hара соо үнгэрэгшэ жэлэй туршада хэhэн барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээндэ хүргэгдэhэн байха юм. Мүн ажалай бүтээсэ салин хүлhэнэй ургалтаhаа нилээд дээгүүр байна. Тиигэжэ колоннын коллектив материальна урмашуулгын өөhэдын фондтой болоо. Һүүлэй арбаад жэлэй туршада тэдэнэр иимэ фондгүй байhан юм. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан ажалhаа гараха, орохо ушарнууд эрид үсөөрөө.

Һүүлэй жэлнүүдтэ орходоо, колоннын коллектив байгша ондо амжалтатай хүдэлжэ байна гэжэ колоннын начальник П. В. Красильников хөөрэнэ. — Манай хүдэлмэридэ hаалта хэдэг олон дутуу дунданууды мүнөө үеын эрилтын ёhоор усадхажа, олонхи объектнүүдээ ашаглалгада тушаагаабди.

Бариhан объектнүүдээ ашаглалгада тушааха халуун хаhа барилгашадта жэлэй туршада оло дахин болодог гээшэ. Байгша оной туршада колоннын коллектив хүдөө ажахын, социально-соёлой ба ажаhуудалай объектнүүдые районой ажахынуудта бариhан байна. Ойморой совхоздо 530 толгой гахайн байра сентябрь hарада барижа дүүргэгдээ. Энэ объектые Г. И. Никоновэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид бариhан юм. Дотор талын хүдэлмэриие үнинэй бригадир М. С. Бутинагай ударидадаг штукатур-шэрдэгшэд хээ hэн. Тус коллективтэ ганса эхэнэрнүүд ажалладаг юм. Эндэ ажалай, технологическа журам хазагайруулха ушарнууд огто үзэгдэхэеэ болинхой. Мүн тэдэнэр байгша ондо Каменскын дунда hургуулиин байшаниие, хүүгэдэй саадые капитальнаар заhабарилгада хабаадалсаhан байна.

Колоннын барилгашад Хандалын совхоздо 50 автомашина табиха дулаан гараж, туршалга-үйлэдбэриин «Байкальское» гэжэ ажахыда ороhоной үрэhэ сэбэрлэдэг пункт барижа, дамжуулаа hэн. 140 үхибүүдэй байха сад-ясли Посольск hууринда барижа, «эрхим» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада үгөө. Сад-яслиин барилгада колоннын олохон коллективүүд хүдэлөө бэлэй. Эндэ К. А. Соркало, А. М. Лобанова, М. Л. Разумейко, Г. И. Никонов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд онсо шалгаржа гараа.

— Энэ жэлэй түгэсэтэр байрын хоёр гэр Каменск тосхондо барижа дүүргэхэ ёhотойбди. Нэгыень hаядаа гүрэнэй комиссида тушааха ёhотойбди. Хоёрдохи гэртэ асбоцементнэ заводой хүдэлмэришэд ажаhууха юм. Барилгын материалаар мууса хангагдажа, энэ объект удаанаар баригдана. Тиимэhээ олон хүдэлмэришэд ашаглалгада тушааха объект дээрэ хүдэлнэ. Эндэ Клавдия Афанасьевна Соркало, Мария Лукьяновна Разумейко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэшүүд штукатур-шэрдэгшэдэй хүдэлмэри хэжэ байнхай. Каменскын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд шэнэ жэлые шэнэ гэр соо угтаха ёhотой, —гэжэ Пётр Васильевич Красильников хөөрэнэ.

Хэды амжалтатай байбашье, усадхагдаагүй дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд эндэ үшөөл олон. Зарим бригадануудта ажалай журам хазагайруулха ушарнууд үзэгдэhөөр. Колоннын захиргаан, партийна, профсоюзай организацинууд коллективтээ хамта тэдэнэртэй шанга тэмсэл ябуулна. Нүхэдэй сүүд хүдэлмэриеэ эдэбхижүүлээ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүн зоной зохёохы эдэбхи бадарга гэжэ тэмдэглэлтэй. Колоннын хүтэлбэрилэгшэдтэй, хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөд байхадаа, тэдэниие материалаар хангадаг предприятинуудай коллективүүд мүнөө үеын эрилтэнүүдэй ёhоор хүдэлмэреэ hайжаруулан хубилганагүй гэжэ ойлгохоор hэн. Үнгэрэгшэ зунай үедэ бетоной холисоор тон мууса хангагдажа, аяар hара хахад миин байгаа бшуу. Татауровай хирпиисын завод избёосхоор хангадаг юм. Теэд үнгэрэгшэ зунай үедэ завод заhабарилгада хэдэ дахин зогсоогдоhон байха юм. Үбэлдөө, избёосхо багаар хэрэглэхэ үедэ, тэдэнэрэй бүхы түхеэрэлгэнүүдээ hайн шанартайгаар заhабарилаагүй ушарhаа, барилгашад хохидолдо ороно бшуу. Материалаар муугаар хангагдаhан ушарhаа асбоцементнэ заводой хүдэлмэришэдэй байха байрын гэр зунай үедэ баригдаагүй юм. Мүнөө хүйтэн болоhон сагта эндэ дулаасуулгын системэ оруулагдажа, хабсаргагшад, шулуушад хүдэлжэ байна. Энэ байрын гэр ерэхэ жэлэй түрүүшын кварталда ашаглалгада үгтэхэ юм.

— Бидэнэй hанаа зободог зүйл юун бэ гэхэдэ, хэмhээ удаан саг соо баригдажа байhан объектнүүд — Кабанскын райпогой бааза, ДОСААФ-ай hургуулиин байшан мүн болоно. Хүдэлмэришэдэй олоор дуталдаhанhаа боложо, эдэ объектнүүдтэ мүнөө дээрээ хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Тиигэбэшье ерэхэ жэлhээ барилга хэжэ эхилхээр түсэблөөбди,—гэжэ колоннын начальник П. В. Красильников хөөрөө бэлэй.

Мүнөө үеын эрилтэнүүдэй ёhоор хүдэлмэриеэ шэнэдхэн хубилгажа эхилhэн тус колоннын коллектив байгша ондо туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхаха зорилготой ажаллажа байнхай.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Лобанова.

Авторай фото.

ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

Үбэлэй hарануудта сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ талаар тэмсэл Ивалгын район дотор улам бүри үргэдэжэ байна. Үнгэрhэн арбан нэгэн hарын дүнгөөр «Пригородный» совхозой Сотниковой, Ивалгын ОПХ-гай Каленовой hүнэй комплекснууд социалис мүрысөөндэ илажа, арбан хоёрдохи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй тоосоогоор ажаллажа ябана. Эдэ түрүү коллективүүд hү hааха жэлэйнгээ түсэбые үни хада дүүргэнхэй.

Районой hү hаалиин 15 фермын юhэниинь hү абаха даабарияа бэелүүлжэ шадаба. Эндэ «Заветы Ильича» совхозой hүнэй дүрбэн фермын коллективүүдые онсолон тэмдэглэхээр. Тус ажахы байгша ондо 15100 центнер hү hааха даабаритай hаа, hүүлэй мэдээгээр 16026 центнер hү абаhан байха юм.

Һуралсалай «Байгал» ажахын Б. М. Лубсановай даадаг Түбэй hүнэй фермын малшад район соогоо түрүүлэн гурбан мянгатанай зэргэдэ гараба. Эдэнэр мүнөө үнеэн бүриhөө 3205 килограмм hү hаанхай. Халюутын совхозой Краснояровска hүнэй фермын hаалишад гурбан мянгатанай хилэдэ хүрэхэнь. Эдэ түрүү коллективүүдэй иимэ амжалта туйлаад байхадань, Оронгын совхозой Түбэй, «Заветы Ильича» совхозой Кокориной hү hаалиин фермэнүүд үнеэн бүриhөө оройдоол 1800 килограмм hү hааба.

Һаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ hуралсалай «Байгал» ажахыhаа Галина Владимировна Вторушина мүнөө үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 4273 килограмм hү абанхай. Энэл ажахын дүршэлтэй малшан Г. В. Родионова дүрбэн мянгатанай хараада хүрэхөөр хүдэлжэ ябана. «Пригородный» совхозой А. И. Рассадина, Оронгын совхозой А. И. Суслова, Халюутын совхозой Л. В. Шункова, «Байгал» ажахын Р. А. Дашидоржиева болон районой үшөө 15 hаалишад гурбан мянгатанай хилые дабажа гарахаар хүлеэгдэнэ.

Совет орон дотор

НЭГЭДҮҮЛГЫН АШАГ ҮРЭ

ЧЕРНОВЦЫ. Черновицка областиин Заставска райондо зүгы ба загаhа үсхэбэрилгэ ашаг ехэтэй hалбаринууд болонхой. Колхозуудай нуур сөөрэмүүдые болон зүгын ажахынуудые түсхай шэглэлтэй томо ажахыда нэгэдүүлhэнэйнь ашаар амжалта туйлагдана. Тус ажахы гаргашаяа харюулдаг, пайщигуудта горитой ехэ ашаг олзо оруулдаг байна.

Хэрбээ энээнэй урда колхоз бүхэнэй штадта загаhа гү, али зүгы үсхэбэрилэгшын байдаг байгаа hаань, мүнөө хоёр мэргэжэлтэ районой зүгын бүхы ажахынуудые болон нуур сөөрэмүүдые хангана. Тэжээл, бэлэн продукци зөөлгэдэ хэрэг[illegible]

150 гектар нуур сөөрэмэй гектар бүриhөө 22 центнер загаhан абтаа, харин зүгын гэр бүхэнhөө 2 пүүд мед суглуулагдаа.

Нэгэдэлдэ баригдаhан продукци болбосоруулгын предприятинууд ажахын ашаг үрые саашадань дээшэлүүлгэдэ туhа нэмэри болохо юм.

Областной агропромышленна комитедэй заабариин ёhоор Буковинын, Сторожинецкэ, Глыбокско болон бусад районуудта иимэ нэгэдэлнүүд байгуулагдажа байнхай.

«КАМАЗ-ай» МИЛЛИОНДОХИ ДИЗЕЛЬ

БРЕЖНЕВ (Татарай АССР). Ехэ ашаанай автомобильнуудые үйлэдбэрилдэг Камска нэгэдэлэй коллектив продукци улам ехээр бүтээнэ. Тэрэнэй бүридэлдэ ородог двигательнүүдэй заводто предприятиин ашаглагдаhанhаа хойшо миллиондохи мотоор болзорhоо урид бүтээгдээ. Социалис мүрысөөндэ илаhан хүдэлмэришэдэй суглуулагдамал бригада тэрэниие хабсаргаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэhэн байгаа.

Түлишэ алмадаг дизельнэ двигательнүүдые ехээр бүтээхэ гээшэ ороной автотранспорт хүгжөөлгын шухала шэглэлнүүдэй нэгэн гээд КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хэлэгдэhэн байгаа. Дизельнэ түлишэ бензиhээ гурба дахин хямда юм. Карбюраторно двигательтэй сасуулхада, Камска двигатель бүхэн жэлдэ 900 түхэриг алмаха арга олгодог. КАМАЗ-ай тамгатай агрегадууд эндэ бүтээгдэhэн ганса ашаанай машинануудта бэшэ, харин «ЗИЛ», «Урал» түхэлэй автомобильнуудта, автобусуудта тодхогдодог.

ХАРААЛҺАН БОЛЗОРТОО БЭЕЛҮҮЛХЫН ТУЛА

ТЮМЕНЬ. Участогуудые «өөрын» ба «хүнэй» гэжэ илгангүй, газ дамжуулха Ямбург—Елец-2 гэжэ сорго хоолойе барилгашад hүүлшын участок дээрэ хүдэлнэ. 90 километр утатай сорго хоолойе туршалгада тушаагаад, 11-дэхи барилгын управлениин хүдэлмэрилэгшэд хүр шэнэртөө — «Казымтрубопроводстрой» трестдэ туhалжа эхилээ. Надым мүрэн дээгүүрхи хүшэр хүндэ участогые тушааhанай hүүлээр СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. Рекошетовой бригадын хабсаргагшад, «Приобтрубопроводстройн» бригаданууд Ямбургын хүршэнэртөө туhалжа эхилээ.

— Шэмэрүүн хүйтэн, hалхи шуургатай байбашье hаа, хүдэлмэри түхэрээн сүүдхэ соо ябуулагдана,—гээд «Главсибтрубопроводстройн» начальник П. Шабанов хэлэнэ. — Үдэр бүри 10 километр сорго хоолой баринабди. Болзорhоо хахад жэлээр урид, январиин 15 болотор бүхы сорго хоолойгоор газ дамжуулхын тулада хүдэлмэреэ үшөө эршэдхэхэ ёhотой болонобди. Үшөө 200 километр сорго хоолойн баригдахань үлөөшье hаа, хараалhанаа болзортонь бэелүүлхэ зорилготойгоор бултэ хүнүүд хүдэлнэ.

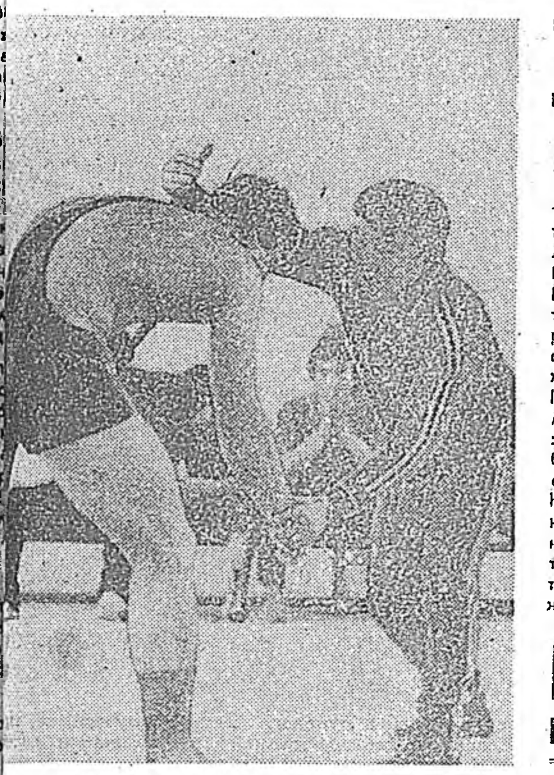
БАГША КОМПЬЮТЕРЭЙ ДЭРГЭДЭ

ПЕНЗЭ. Түсхай дунда hургуулинуудта компьютертэй хэгдэдэг хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөөр бүхэсоюзна түрүүшын зүблөөн-семинарта хабаадагшад хубаалдаба. Пензэдэ тэрэ боложо үнгэрөө.

СССР-эй Дээдэ болон түсхай дунда hуралсалай министерствын эмхидхэhэн семинар дээрэ Москваhаа, Хабаровскhаа, Дунда Азиин, Прибалтикын республикануудhаа ерэhэн методистнууд болон багшанарай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Эндэхи прибор бүтээлгын базова техникумэй аудиторинуудта хэшээлнүүд үнгэргэгдөө. 14 жэлэй саада тээ эндэ багшанар эдэбхитэд болон мэргэжэлтэд шефүүдынь оньhон мэргэн түхеэрэлгэтэй түрүүшын түб байгуулhан юм.

Эндэ тон шэнэ техникээр хангагданхай hуралсалай классууд болон лабораторинууд хүдэлдэг. Һурагшад тоолон тодорхойлхо техникэ хангажа гансал hурадаг бэшэ, харин продукци бүтээхэ талаар элдэб технологическа хүдэлмэриин программа зохёожо hурадаг.

(ТАСС).

рилдаанда дуратай үетэн тэн-дэ орожо, тэдэнэй час соо ха-рагша байба. Үргэн Буряад оронойнгоо эгээ бүхэнhөө суглар-hан хүдэр, шамбай хүбүүд ерэж-дүйдэ толотомо илалта түйлэ-хэ үеэд нэтэрүүгээр бэлдэ-жэ байгаа.

Нима Ивахинова дайнай урда тээ, 1938 ондо, саhан дуулгэ-тэ Савон уулын хормойдо, [illegible] Аршаан курорт-hоо холо бэшэхээн оршодог Галбай нютагта түрэhэн нам-тартай. Хүн боложо, хүлөө [illegible] бордойhон юм. Дайнай hүүлээрхи хүшэр сагта үхибүүд мэдээ орохоhоо хойшо ажал хэжэ үндыдаг байгаа бшуу. Ар-бан табатай боложо ябахадаа, эхэшүүлhээ дутуугүйгөөр үб-hэ гаргажа сабшажа hураhан юм. Галбай нютаг болдоггой, намагтай газарта оршодог hэн тула мүнөөшье хүрэтэр хам-тыншье, үмсыншье малда тэ-жээл гераараа сабшажа бэлэд-

рээ гаража байhан хүдөө ажа-хын ажабайдалда залуу наhанай зэлгээгээр хүдэлжэ эхилhэн Ни-ма үдэр, hүниие илгадаггүй бэ-лэй. Зүгөөр хэдышье шухала хэ-рэгүүдээр эзэлэгдэжэ ябабашье, Нима аргаяа олоод лэ нютагайнгаа залуушуулай барил-даанда hургэжэ эхилээ hэн. 1961 оной декабриин hүүл багта тэ-рэ «нитын тренер» гэhэн нэ-рэ зэргэдэ хүртэжэ болобо. Тэрэ гэ-hээр эгээ 25 жэл үнгэрэнэ.

Колхоздоо бэрхэ зоотехник гүүлэжэ эхилээд ябаhан Нимые барилдаанай [illegible] хүсэтэйгөөр урялан, бэедээ та-тажа шадаhан байгаа. Тиигэжэ 1963 ондо тэрэ Толтойн дунда hургуулида физкультурын баг-ша болобо. Барилдаанай hо-рилгонуудые үргэноор ябуул-жа эхилээ hэн. Тэрэ үедэ Н. С. Ивахиновай барилдаанай hур-гуули гаргаhан хүбүүд хожо-мынь спортын ехэ амжалта туй-лаад, багшынгаа нэрэ дээрэ үр-гэжэ ябана. Тэрэ үедэ Нима Сосоровичой хүтэлбэри доро

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН»

гэhэн конкурсдо ерэhэн очерк

…РХЫЕМНИ ТАТАҺАН ХИБЭС…»

…й, доогуур оро- …hаа бү оролдо. …р хадаа угтажа …я хаяжархихада …ломжоёо зүбөөр …ролдохо шухала, …гар сагаан hу- …рикотой, саб гэ- …бэетэй хүн ба- …н хүбүүдэй нэ- … Хүсэн дундаа …й, хүдэр мантан …алтайгаар шаг- …кэгэ аршажархи- …а, тренерэйнгээ …мталан, саашаа …рээшье, зүбтэйл …абза: залуу на- …оор забда зали- … нүгөөдынь удаа …ээд ерэжэ бэй- …энги түрилтэ зли … Херин мэнэ hая …рагша хүбүүнэй …ань олошорно. …рынь тэби, юу- …өрөо хүдэлсэ хэ- … бариад байха- …бээрээ түлхихэ- …үрэ дээрээ хэб- …эжэ хибэс дээ- …эд, барилдажа … хоёрто зүбшэл

… хүбүүдэй барил- …айшан гээд бул- …оро хараад, зүб- …ултай эрга дү- … соонь болюул- …м? Ажал хэрэг- …эhэн хүн лэ ша- …даа! …үлгэмэй барил- …иин юрын лэ нэ- … үдэр дайрал- …даглан харанаб. … зангидажа яба- … хүбүүдэй үнэ- …шадабари гарга- …й гоё дүрэ хэ- …дахыень хараха-

даа, тэдэнэртэй хам оролсон, носолдошохо дурамни хүрэ-hэндэл байха юм. Үнэхөөрөө искусство гээшэмнай иимэ шэ-дитэй гэгшэ бэлэй гү? Тиимэл хаш даа.

hорилгын hүүлээр тренертэй танилсажа, ажал хэрэг, барил-даанай мүнөө үеын хүгжэлтэ тухай хөөрэлдэнэбди. Энэмнай гансал Буряад орон соогоо бэ-шэ, харин холо саагуур мэдээ-жэ болоhон, барилдаагаа СССР-эй спортын мастерай нэ-рэ зэргэдэ республика соогоо түрүүлэн хүртэгшэдэй нэгэн, РСФСР-эй габьяата тренер Н. С. Ивахинов гээшэ.

Термостэй халуун сайhаа ба-га багаар гудамхин, Нима Со-сорович намдууханаар хөөрэ-нэ. Барилдаа hайнаар мэдэхэ-гүй хүнэй наhаараа энэ хэрэг эрхилжэ байhан мэтэ болотор Нима Сосорович тодо hоно-роор хөөрэхэ зуураа, сайгаа уужа дүүргэнэ.

Нима Сосорович энээбхилэн hагад хөөрөөгөө үргэлжэлүүл-нэ: «Зүүн Сибириин техноло-гическа институтда физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын дэр-гэдэ барилдаанай мэргэжэлээр заажа байхадаа, үглөөнэй 8-hаа үдэшын 10 час болотор тэн дэhээ гарангүй, hорилго үн-гэргэhэнэймни hүүлээр толгой-мни хабдашаhан шэнги боло-шо hэн. Теэд барилдаанай хи-бэсэй зүрхыемни татаад hала-хагүйдэнь яахабши?»—гэнэ.

Энэ сагые би hайн hананаб даа. Тэрэ үедэ, нээрээшье, тех-нологическа институдай хамтын байрын багахан подвал соо тэндэхи студентнэрhээ гадна, Буряад оронoймнай эрхим ба-рилдаашадай гол хүсэн суг-ларжа, амаргүй hорилго-hурал-сал үнгэргэгдэдэг гээшэ hэн ха. Тэрэ үедэ залуу ябаhан, ба-

хэдэг. Харин тиихэдэ бүхы хү-дэлмэринь хара хүсэнэй бай-hан аеб даа. Нима бээзр бага-ханшье hаа, ехэ зонhоо нэгэ-шье үлэнгүй, түхэрэн зундаа колхозойнгоо малда тэжээл бэ-лэдхэлсээд, бага, ехэшье hаань, мүнгэнэй юумэтэй, аргагүй ба-яртай hургуулидаа ерэгшэ hэн. Тиигэжэ ерьбадахиие дүүргэтэ-рээ хүдөө нютагтаа хүдэржэн атаржаад, 1956 ондо Буряадай хүдөө ажахын институтда оро-бо. Энэ үе саг тухайгаа дурсан байхадаа, Нима Сосорович үнэн сэдьхэлhээ уяран: «Хүхын дуу-та үе hэн даа» гэжэ оло дахин дабтан хэлэхэ юм. Магадгүй, хүн бүхэнэй досоо хэтэ мүнхэ-дөө үлэдэг зүрхэнэй hайхан ду-расхаал энэ үетэй холбоотой-шье байжа болоо. Залуу наhа-найнгаа эхиндэ ябаhан Нима-да тэрэ үеын бэрхэшээл юун-шье бэшэ, харин түрүүшын нангин мэдэрэлдэ үлгыдүүлэн ябаhан, бусалтагүйгөөр ошо-hон үдэрнүүд, hарын сагаан hүнинүүд яаха аргагүй үнэтэй-гөөр мүнөөшье хүрэтэр hанаг-дан, сэдьхэлдэнь гуниг түрүүл-дэгшье байжа болоо. Теэд ежа-байдал энэл ха юм даа! Гуниг баяр хоёрые нэгэн доро есэр-hан заяан гээшэмнай хүнэй на-hанай сеэшанхи харгы замда тулга боложо, зориг оруул-даг.

Институтда hуража байха үе-доо Нима классическа барилдаанда [illegible]

барилдаанай амта таниhан, мү-нөө өөртэйнь зэргэлээд, «Дина-мо» бүлгэмэй хүүгэдэй hургуу-лида залуу үетэниие хүмүүжүүл-дэг Валерий Сыдеев иигэжэ хөөрэнэ: «Нима Сосорович хүн-дэ хандажа, тэрэнэй холо саа-на нюугдаад байhан арга бо-ломжонуудые элирүүлэн хүг-жөөхэдөө, түрэлхиин шадаба-ритай хүн юм. Нэгэтэшье уур-лаха, hүхирхэгүй, зоригоо мо-хоод байхада, олон үгэгүйгөөр аад, хүнэй өөртөө этигэмээр үнэншүүлжэ шададаг ёhотойл хүмүүжүүлэгшэ hэн даа. Тиихэ-дэ залуушье ябаа, теэд ямар сэсэн бодолтой хүн байгаа гээ-шэб! Нима Сосоровичто хал-ташье hаа хүрэхөөр тренер гэ-жэ хүнүүдэй намайе тоолоо гээшэ hаань, би золтойб гэжэ өөрыгөө hанаха байнаб».

Залуушуулые барилдаанда hургажа байхадаа, өөрөө ехэ эдэбхитэйгээр бэеэ hоридог байhан юм. Тэрэл 1963 ондо Ростов-на-Дону хотодо үнгэр-гэгдэhэн «Урожай» бүлгэмэй Россин соведэй (тиихэдэ Түбэй совет гэгдэдэг байгаа) мүры-сөөндэ илажа, классическа ба-рилдаагаар СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэ-бэ. Тэндэhээ бусаха замдаа дү-рэ. буляалдаагын барилдаа-гаар Москва хотодо үнгэргэг-дэхээ байhан иимэл мүрысөөн-дэ хабаадаха болобо. Мүн тэн-[illegible]

ВСТИ-дэхи физическэ хүмүү-

жуулгын кафедрын барилдаа-най мэргэжэлтэй багша боло-hон юм. [illegible]

генуулан hууhыень мүнөөшье хуушанай барилдаашад дурсаг-ша.

Нима Сосоровичой спортив-на баян намтар соо нэгэ иимэ ушар онсо hуури эзэлдэг. Тэ-рэ Советскэ Союзай спортив-на делегациин бүридэлдэ оро-жо, 1968 ондо Софида үнгэр-гэгдэhэн залуушуул ба студент-нэрэй Бүхэдэлхэйн юhэдэхи фес-тивальда хабаадаhан юм. Тэн-дэ манай нютагай хүбүүн эр-химээр барилдажа, табадахи hуури эзэлhэн байгаа. Хэрбээ тус шэгнүүртэ түрүүшын hуу-ри эзэлhэн Болгариин бүхэ Иван Динковтэй тулалдахадаа, ха-луун, шанга тэмсэлэй охин соо зүүн нидхээ хагзалаагүй hаа, адагынь хоёрдохи hууриида га-раха аргатай hэн. Магад, фес-тивалиин чемпионшье болохо байгаа аалам? Теэд «спорт хадаал спорт» гэжэ хэл-сэгшэ гүб даа. Амияа татаад шагнахаар иимэ hонин зүйл-нүүд энэ даруу хүнэй ажабай-далда олон.

Эгсэ арбан жэлэй саана «Ди-намо» бүлгэмдэ барилдаанай hургуулиин нээгдэхэдэ, «хэнииэ тэрэнэй хүтэлбэрилэгшөөр та бихэмнайб» гэлсэhэн юм. Теэд удааншье болонгүй, Нима Со-соровичой нэрэ нэгэн дуугаар нэрлэгдээ hэн. Арбан жэлэй туршада энэ hургуулиhаа улас-хоорондын классай спортын 1 мастер, СССР-эй спортын 15 мастер үргэн гараа. Спортын мастерта кандидадууд, нэгэдэ-хи разрядтайшуул тоо томшо-гүй олон. Ивахиновай hурагша, уласхоорондын классай спор-тын мастер Николай Иванов хэ-ды залуушье hаа, үргэн Буряад нютагайнгаа, бүхы Совет оро-нойнгоо нэрэ соло суурхуулба. Залуушуулай дундаhаа СССР-эй гурба дахин чемпион, 1984 оной Европын чемпион, мүн дэлхэйн чемпион болоо. Гадна залуушуулай дунда дэлхэйн Ку-богта хүртэhэн байна. Бар хү-сэ ехэтэй, ямаршье байдалда зүб шиидхэбэри абажа шада-даг, гранит шулуун шэнги бэе-тэй барилдаашанай хибэс дээ-рэ найдамтайгаар алхалан га-ража ерэхэдэ, олон түбиин омог хүбүүдэй зүрхэ алдан байхань нюуса бэшэ болонхой. Мүн hүү-лэй үедэ ехэ эрээдүйтэй бай-hанаа гэршэлэн, А. Матюнов, Д. Халтанов, Г. Шагдуржапов болон бусад спортын мастер-нууд харюусалгатай мүрысөө-

нүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаада-на. [illegible]

та түйлана гээшэбта! Танай хү-бүүд хүсэ шадалаар эли бодо hайн байдаг. Ямар тиимэ шэнэ арга бии юм гү?—гээд зарим-даа хүнүүд hурадаг.

— Сэхэ хэлээ, онсо тиимэ хүндэ мэдэгдэхэгүй ёhо гурим намда үгы. Хүсэ шадал нэмээ-хэ хэрэгтэ зунай амаралтын үе-дэ эмхидхэгдэдэг хүдэлмэри ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Теэд энээниие тренер бүхэн hайн мэдэдэг, хэрэглэдэгшье гээшэ ааб даа. Бидэ, жэшээнь, зун бүхэндэ хүдөө гаража, колхоз-до барилга дээрэ хүдэлдэгбди. 1982 ондо Түнхэнэй районой «Мир» колхоздо хониной 2 ха-шаа бариа hэмди, мүн 2 бүлын байха гэр барижа тушаагаа-бди. Сэбэр агаарта хүлhөө гар-гажа хүдэлхэ гээшэ ямар ехэ жаргал бэ даа. Үдэшэ, үглөөнь кросс гүйлдэхэдөө, хүбүүд уян-hаа табигдаhан заhамал морид шэнги болошодог. Эндэл Ни-колай Иванов хараhаар бейтар хүдэржэшөө hэн. Хүндэ шэг-нүүртэй Ю. Банзаргашеев гэжэ суг барилдадаг хүбүүнтэеэ хам-та тэрэ кранай орондо модо үргэжэ, бидэндэ үгэдэг бай-гаа,—гээд, Нима Сосорович ми-hэрнэ. — Мүн Аршаанай дом-то уhан бага бэшэ үүргэ дүүр-гээ гэжэ hанагшаб,—гэн, тре-нер хэзээдэшье даруу зангаа-раа хөөрөөгөө түгэсхэнэ.

Өөрөө эдир наhандаа хара ажалда хүдэржэн хүмүүжээ. Тэрэ энээниие аргагүй сэгнэ-дэг. Удаадахи жэлнүүдтэшье зундаа энэ hургуулиин хүмүү-жүүлэгшэд, шабинар хүдөө ню-таг гаража хүдэлөө.

Сүлөө сагай гарахадал, энэ тэрэ юумэ уралан дархалжа байха дуратай Нима Сосорович гэртээшье нэгэ миин hуудаггүй. Мүнөөшье хөөрэлдэжэ байха зуураа, портфель соохоо нэ-гэ деталь гаргаад, тэрэнээ ин-гээдшье, тиигээдшье барижа үзэнэ, тааруулна.

Газаа гарахада, ниислэл хо-томнай сэгээн галнуудаараа яларшаhан, хүнүүд ажалhаа, хэ-бэрынь, ярлатай гэшхэлэлдэнэ. Трамвайн зогсолто хүрэтэр на-майе үдэшөөд, үглөөдэрhөө эхилхэ шухала мүрысөөн тухай суг хүдэлдэг нүхэртэеэ үшөө дахин зүбшэхэ, шүүжэ үзэхэ hа-наатай Н. С. Ивахинов ярал-тайгаар саашаа алхалшоо hэн.

Р-Ц. ЛХАМАЕВ.

УРАНААР УДХАЛХА

Редакцида ерэhэн шүлэгүүдэй шэнжэлэл

Ямар нэгэн ушарhаа сэдьхэл бодолhоо хүлгэхэдэ, тэрэ мэдэрэлые бусадта бахархан мэдүүлхэ хүсэл түрэдэг. [illegible] — хүнэй сэдьхэл бодолой [illegible] ямар нэгэн гунигай, гү-ншье hаа, баяр бахархалай мэдэрэл түрүүлэн байдаг гээшэ. Үдэрэй утада, нара-най [illegible]

дайдын нюруугаар хагдаран гуужажа байхада уйдхартайл байха жэшээтэй. Эдэ мэтын эхэ сэсэн байгаалиhаа удха-тай, унгитай уран мэдэрэл-hээ hонин бодол түрэжэ, шү-лэг зохёол бэшэгдэдэг ёhо-той.

Элдэб наhанай, олон он-доо мэргэжэлтэй нүхэд, мүн hургуулиин hурагшад бэшэ-hэн шүлэг зохёолнуудаа ма-най редакцида эльгээжэ бай-даг. Тэдэнэй бэшэлгын арга баша, түхэл маяг мүн лэ янза бүриин байха жэшээ-тэй ха юм даа. Эндэ түрүү-шын жэшээ болгон, Ивалгын районой Хурамша нютагта барилгашанаар ажалладаг **Хубисхал Тугмитовай «Мүн-гэн гэрэл мүльhэн малгайта Хамар Дабааhаа эхитэй, Хангай Ноён уулын хоорон-дуур харьялан урдадаг Ба-ян Гол» тухай «Баян Гол урдань ба мүнөө»** гэжэ та-ба табан мүртэй гурбан ба-дагhаа бүридэhэн найруулга хаража үзэбэбди. Сэхыень хэ-лэхэдэ, нүхэр Х. Тугмитов үгэ хэлээр баян янзатай. Теэд тэрэнэй найруулhан мүр бүхэн хэмhээ үлүү ута бо-лошоо. Тус бүреэ 7—8 үгэ-hөө бүридэhэн мүр дахаад уншажа hууханъ шалаатай ха. Тиигээдшье мүрэй олон үгэ соо шүлэгэй сохилто ба-ларжа, ямар нэгэн юрэ хэ-лэhэн зүйл болоод дүүрэнэ.

Хори тосхонhоо мүн лэ модошо дархан **Зоригто Бад-маев** гурбан шүлэг эльгээ-гээ. Илангаяа **«Уянга», «Тү-рүүшын дуран»** гэhэн шүлэ-гүүдынь яhала ульгамаар бэшэгдэнхэй. Гэбэшье З. Бадмаевай найруулганууд мүн лэ ута унжагай болон-хой. Хоёр, гурбан бадаг соол хэлэмээр удхые дан hунаа-hанай үлүү. Саашадаа энэ нүхэр ханаглажа шүлэг бэ-шээ hаа, бэшэхээр хүн гэжэ hанагдана.

Яруунын районой Эгэтын-Адаг нютагhаа **Баирмаа Жамбалова «Хабарай үзэг-дэлнүүд»** гэhэн найруулга, **«Хабар»** гэhэн шүлэг хоё-рые эльгээhэн байна. Тиихэ-дээ тэдэнэйнгээ дутагдал-нууд болон hайн талыень шагнаха дуратайгаа мэдүү-лээ hэн. Баирмаагай үгэ хэ-лэн жэншэдгүй hайн, бэшэл-гын гурим дүрим тон зү-бөөр сахижа, нягта гури-маар бэшэдэг байхань ехэ hайшаалтай байба. Теэд «Ха-барай үзэгдэлнүүдые» энэ нүхэрнай хажуу талаhаань юрэл анхарhан нюдөөр зу-раглан харуулна. Фотоаппа-радаар буулгаhан зураг мэ-тээр. Харин «Хабарай үзэг-дэлнүүдhээ» хүлгэhэн hанал бодолоо уран аргаар, ямар нэгэн hонин зүйлтэй жэшэ-жэ байгаад найруулха бай-гаа ха юм. Теэд энэнь эхин hургуулиин уншалгын ном соо оруулагдадаг hурагшад-та юрэнхы ойлгосо үгэhэн юрын лэ бэшэлгэ болоо.

Тиихэдэ уран бодолhоо байха бүри шүлэг зохёол-гын хэм хэмжүүр алдажа, оройдоошье үлхөө холбоо удхагүй юумэ бэшэжэ эль-гээhэн **Б. Бадмаев** (Яруу-на), **М. Будаев** (Баргажан), **Б. Жамсоев** (Ага) гэгшэдэй найруулгануудые шэнжэл-мээр, энэ гэхэ мүртэй барим-тануудай үгы байхань ха-лагламаар hэн.

Загарайн районой Шулуу-та нютагhаа **Цыбикмид Бадлуев** гурбан шүлэг эль-гээгээ. Тэдэнь бултадаа **«Уянгата мүрнүүд»** гэhэн ниитэ гаршагтай... Түрүү-шынь шүлэг нэгэл бадагhаа бүридэнхэй. Уншаябди:

Дэншээхэн хээрээрээ
бүншүүлжэ,
Дайдаараа хонидоо
адуулнаб.
Дуулимхан агаарынь
hэрҒээжэ,
Дуунуудаа зүрхэнhөө
хангюурданаб,—

гээд лэ, хүсэд удха харуу-лангүй дүүрэшэнэ. Яhала ульгамаар бэшэгдэнхэй бэ-зэ? Тиигэбэшье hүүлшын мүр-тэ «хангюурданаб» гэжэ

олон үетэй үгэ hууриха олоо-гүй. Тэрэнэй орондо уд-хааршье, сохилтоороошье тааруулха «дуулана» гэhэн үгэ байбал зохистой hэн. Энэ нүхэрэй «hэбшээхэн үлеэнэ hэр hэрхэн...», «Гол Толгой» гэhэн шүлэгүүд ялаhа абатараа доторойгоо сохил-то алдажа, мүн лэ дуун hэн удхагүй юумэнүүд бо-лошоо.

Тиихэдэ арадай дуунуу-дай аялгаар найруулhан шү-лэг зохёолнуудые **Б. Жал-санова** (Хэжэнгэ), **Ж. Даши-нимаев, Б. Бадмаев, Б. Мар-хасаев** (Улаан-Үдэ), **Е. Рин-чинова, М. Бадмаева** (За-хаамин) гэгшэд эльгээбэ. Тэдэнь дандаа уран hайха-най, шүлэг зохёолгын арга-нуудаар оборхон байба. Тии-хэдэ ажалай ба спортын ве-теран **Д. Ванчиковагай** (Хэ-жэнгэ) бэшэжэ эльгээhэн уянга hайхантай арадай дуу-нууд газетэдэмнай толилог-доhон байха. Харин нүхэр Д. Ванчиковагай hүүлдэ эль-гээhэн «Илалта» гэжэ хоёр шүлэг хөөрөөнэй, юрын үгөөр бэшэгдэнхэй, ямаршье уран зэргэсүүлгэ, үгын, үеын доторой сохилтын hудалгүй байба.

Г. Раднаева (Улаан-Үдэ), **К. Будаев** (Сэлэнгэ) гэгшэд тоонто нютаг тухайгаа түү-рээжэ бэшэhэн дуунуудаа эльгээгээ. Жэшээлхэдэ, Г. Раднаевагай «Алла минии тоонто» гэжэ шүлэг:

Үргэн Алла минии
тоонто
Залуу (?) сэнгэмэ баян
нютагни.
Эжы, абамни альган
дээрээ
Эдир намайгаа эндэм
бүүбэйлөө,—

гээд эхилнэ. Эндэхи нэгэдэ-хи, хоёрдохи мүрнүүд дун-даа зохилдоногүй. Удаадахи бадагынь тон лэ иимэ шэн-жэтэй. Тиихэдэ нүхэр К. Бу-даевай «Түрэл Ташарни» гэ-жэ шүлэг — дуун мүн лэ юрэ хөөрэhэн, — жэшээлхэ-дэ:

Түрэл Ташарни түб
манай hуурин(?)
Түрүү ажалаар суурхадаг
нютаг.
Түрүүшүүл манай нютагта
олон
Түрүүлжэ мүрысөөндэ
ходол иладаг,—

гээд лэ, нюдэ балай «тү»,— гээр толгой холбуулжа даб-таhан удхатай болошоно. Энэнь Ташар нютагтаа бү-лэг зондоо дуулагдаашье hаа, бүгэдын hонирхол та-тама дуун бэшэ гээшэ, гэжэ К. Будаевта захинабди. Ушарынь хадаа энэ нүхэр-най үгэдөө [illegible] ното бэшүүлээд эльгээлсэhэн байгаа.

Тиихэдэ **С. Базаровагай** (Хэжэнгэ), **Л. Ванчиковагай** (Хяагта), **С. Бадмаевагай** (Улаан-Үдэ), **Д. Санжиевай** (Хурамхаан) шүлэгүүд мүн лэ юрэ хэлэhэн шэнжэтэй-гээр бэшэгдэнхэй байба. С. Базарова Л. Ванчикова хо-ёр нютагтаа дунда hургуу-лида hуража ябана. Сүлөө сагтаа шүлэг зохёолнуудые бэшэхэ зорилгоёо улам хур-садхажа, оролдожо хүдэлхэ ёhотойт, гадна hургуулиин-гаа, нютагайнгаа hонинуу-дые газетэдэ бэшэжэ байг-ты гэжэ захиха байнабди.

А. Доноев (Захаамин), **Ц-Х. Дарибазарон** (Ярууна) гэгшэд hайн зохёол яhала бэшэмээр бэлэдхэлтэй нү-хэд. Теэд тэдэнэй эльгээhэн дуунууд тодо, уран удхатай тобшололгүй гэжэ тоолобо-бди. Жэшээлхэдэ, Цырен-Ханда Дарибазарон «Байгал тухай дуун» соогоо «Бай-гал» гэжэ үгые гурбан ян-заар, гурбан ондоо хэлэн дээрэ дэмы үгүүлнэ. Тэрэ шүлэгэйнь нэгэ бадаг абажа харая:

Алтан сүгсөөр дүүрэн
уhан
Анхан сагhаа эндэ hууhан
Саха, буряад, ород(?)
Байгал
Сарюун зулыш (?)
тахин (?) байгаал.

Түрүүшын хоёр бадаг ура-наар, хүнгөөр бэшэгдэнхэй, гэбэшье дундаа холбоогүй. Гурбадахи мүр соо тобойжо гараха ёhотой хандалга обёо-рогдоногүй. Тиимэhээ авто-рай уран бодол шүлэг зо-хёолгын арга башын бага хэмжээнhээ гэхэ гү, али ха-лирхай ханамжаhаа боло-жо ялас гэмээр гаргагдаба-гүй.

Сэдьхэлэй мэдэрэлhээ хүг-жэжэ гараад, ямар нэгэн шэ-нэ бодол, мартагдашагүй то-до зураглал харуулhан уд-хатай зохёолнуудые байгуул-хын тула бэшээшэ хүн гээшэ али алишье талаараа бэлэд-хэлтэй, оролдосотой байжа ёhотой.

Б. ЖАНЧИПОВ.

«БУРЯАД ҮНЭН»
эдэ бэшэhэнэй hүүлээр

…РИЛТЭНҮҮДЫЕ …СЭД ХАНГАНАГҮЙ»

…тайгаар толилогдоhон статья байгша оной ок-… гараа hэн. Хориин районой Анаагай совхозой …гэжэ газарта хүдэлдэг хонишодто хангалгын ал-…аа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үсөөн ошоно, …дто эдюулхэ зелёнко тариха гэхэдэ, тусхай газар …гэжэ тэрэ бэшэг соо шүүмжэлэгдэhэн байгаа. … дутагдалнуудые усадхаха талаар ямар хэмжээ-… гэhэн асуудалтайгаар тус совхозой хүтэлбэри-…кци хандаа.

…йоной Анаагай совхозой директор **С. Жамсуев**, …екретарь **Н. Ламханов** гэгшэд иимэ удхатай харюу

… хонишон **Б. Д. Дондоковой** бэшэгэй үндэhөөр …хозой дирекци болон партком тусхай хэмжээнүү-

… газарта нэгэ жэлэй ногоо тариха отарын дэргэ-…й газар хонишондо үгтөө.

… хонишоной байшанда залгалаа баригдаа. 1984 … шэнэ хашаа ашаглалгада оруулагдаа hэн. Тии-… ажаллахада тааруу эрхэ байдал эндэ тогтоог-… хүрэхэ тэжээлээр тус отарын хонид хангагдаа».

… Энэ харюу абаад байхадаа, мүнөө үбэлжэлгын …ын албанай хүдэлмэрилэгшэд — соелшод, хэрэг-…лгын, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, наймаашад …рилтэнүүдые гүйсэдөөр хангажа эхилээ юм гү, … гү, мэдэхын аргагүй. Саашадаа дүүрэн удхатай …жэ байхыень тус совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ

… тал — ШАЖАН
…ЭЛДЭ ЭСЭРГҮҮГЭЭР

…лон шажан мүр-…рондо» гэhэн ста-…уулбари Улаан-… хэблэгдээ. Ла-…инизмын болон …тын материал-… дээрэ Буряад …мын болон ша-… мүнөө үеын бай-… шухала асуу-…улбари соо то-… Олонхи статья-…86 онуудта үн-… социологическа …й үрэ дүнгүүд-… бэшэгдээ. Суг-…рилдүүлэгшэ — …й.

…бари научна ате-…гшэдтэ, партий-… хүдэлмэрилэг-…улиин, институт, … техническэ мэр-…шинуудай багша-…нэртэ, h,рагшад-…на.

…эблэлэй, Новоси-…лениидэ «Психо-логические аспекты буддизма» гэhэн суглуулбари СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Бу-ряадай филиалай ниитын эрдэ-мэй институдай захилаар хэб-лэгдээ. Суглуулбариин харюу-салгата редакторынь — фило-софско эрдэмэй доктор Б. В. Мантатов.

Уншагшадай анхаралда ду-радхагдаhан тус суглуулбари буддологиин тон багаар шэн-жэлэгдэhэн hалбаринуудай нэ-гэн болохо буддын шажанай психологиин асуудалнуудта зо-рюулагдаа гэжэ оршол соонь хэлэгдэнэ. Манай ороной ли-тературада эдэ асуудалнуудаар гараhан материалнууд үсөөн-шэг. Гэхэ зуура буддизмын пси-хологическа талые шэнжэлгэ мүнөө үедэ гансал эрдэм ухаа-най бэшэ, харин политическэ удха шанартай.

Суглуулбари буддологуудта, психологуудта, философуудта, түүхэшэдтэ зорюулагдаа.

А. СОДНОМОВ.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ УРДАХАНА

КИРГИЗИИН ССР. Сэн-хир хасууринуудай ой үзэсхэлэн hайхан. Иимэ хасууринууд манай орон-до Казахстанда, Кирги-зидэ, илангаяа Иссык-Кульска областьдо ур-гадаг. Сэнхир хасуури хадаа Тянь-Шанин ха-дануудта ургадаг мо-донуудай нэгэн юм. 40—45 метр үндэртэй шэл-бэнэтэ модонууд ара-дай ажахыда хэрэглэг-дэдэг, газарай хүрьhэ, уhа соорэмүүдые арша-лан хамгаалдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тянь-Шанин сэнхир хасуу-рийн дэргэдэ сайлалга. Теплоключенскэ лесхо-зой ажалшадта Ак-Суй-ска арадай ансамблиин артистнууд айлшалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАСС — АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬТА НИКАРАГУАГАЙ ЭЛЬГЭЭҺЭН БЭШЭГ

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуаhаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Нора Ас-торга оршон байдалай түг-шүүрилтэй болоод байhан Гондурасай-Никарагуагай хи-лэ шадархи райондо инспек-циин бүлэгые эльгээхэ гуйл-татайгаар ООН-ой Генераль-на секретарьта хандаба. Кон-тадорско бүлэгэй түлөөлэг-шэдтэй хамта шахардуу шан-га байдалай ушар шалтагаа-нуудые элирүүлжэ, эндэхи байдалые гуримшуулан hай-жаруулхын тула шухала хэм-жээнүүдые бэелүүлхэ гээшэ иимэ инспекциин зорилго болоно гэжэ Х. Перес де Ку-эльяртэ тэрэнэй эльгээhэн бэ-шэг соо хэлэгдэнэ.

США-гай тухиралга дэмжэл-гээр эндэ шэбээлжэ байдаг хүлhэнэй банданууд хилэ шадарай нютагуудай байда-лые улам түгшүүрилтэй бол-гоно. Тиигэжэ тэдэнэр Гонду-расай газар дайдые Никара-гуада эсэргүү зэвсэг түрим-хэй ябуулгын хэрэм болго-жо хэрэглэнэ бшуу.

Никарагуагай газар дээрэ контрасуудай бандануудай үүдхэдэг гэмтэ муухай ябуулгануудай түлөө США харюусаха ёhотой гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн 41-дэхи сессиин делегадууд тэмдэглээ. Баталагдан абта-hан тогтоол соогоо тэдэнэр бэеэ даахан байдалтай гүрэ-нүүдэй правительствануудые унагааха, орон дотроой бай-далые түни түбшэн бэшэ болгохо зорилготойгоор хүл-hэншэдые хэрэглэжэ байhы-ень буруушааба. Хүлhэншэд хадаа империализмын габша-гай отряд болоно гэжэ энэ документые зүбшэн хэлсэлгэ-дэ хабаадаhан оронуудай тү-лөөлэгшэд тэмдэглээ. Нацио-нально-сүлөөрэлгын хүдэлөө-нүүдтэй тэмсэлдэ, империалис гүрэнүүдтэ таарамжагүй оро-нуудай ба правительствануу-дай байдалые тогтууригүй болгохын тула тэрэ хэрэглэг-дэдэг байна.

Дииилэнхи олонхиин дуугаар тогтоол баталагдан абтаа, имагтал США болон тэдэнэй союзнигууд буруушаажа дуу-гаа үгэбэ.

ОСНАА-гай ЗАСЕДАНИ

УЛААН-БААТАР. Ази бо-лон Африкын арадуудтай hа-налаа нэгэдэлгын эмхиин (ОСНАА) Президиумэй XIII заседани эндэ дүүрэбэ.

Дүшэ гаран ороной болон уласхоорондын хэдэн эмхи-нүүдэй түлөөлэгшэд гурбан үдэрэй хугасаа соо буу зэб-сэгүүдые бүтээн гаргалгые хи-заарлахын, бүгэдэ ниитын ядерна зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлдэ Ази болон Африкын арадуудые элсүүлэн хабаа-дуулха талаар hаналаа нэгэ-дэлгын хүдэлөөнэй гол шуха-ла зорилгонуудые зүбшэн хэл-сэбэ.

2000 он болотор ядерна буу зэбсэг бүрин хүсэдөөр усадхаха тухай Советскэ Со-юзай үүсхэлнүүдые уузалга-да хабаадагшад нэгэн hанал-тайгаар hайшаагаа. Байгша оной декабриин 18-да Совет правительствын хэhэн Мэ-дүүлгэ дотор найруулагдаhан ядерна туршалгануудай асуу-далнуудаар СССР-эй бүтэм-жэтэй hайн хараа бодолые халуунаар дэмжэhэн байгаа. Жэл хахадай турша соо Со-ветскэ Союзай зүгhөө ядер-на туршалгануудые зогсоо-гоод байhан ушар бүмбэрсэг дэлхэйн олон миллион хүнүү-дэй зүрхэ сэдьхэлдэ этигэл найдал түрүүлбэ гэжэ тусхай документ дотор тэмдэглэнэ. Имагтал США-гай захиргаа-най гэмээр ядерна туршалга-нуудые болюулалга гүйсэд зогсоогдоогүй байhаар.

ОСНАА-гай Президиумэй заседанида хабаадагшад «Улаан-Баатарай уряа» бата-лан абаа. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэ-гүүдые хуряахын, ядерна тур-шалгануудые болюулхын, буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гаргуулхагүйн түлөө эрид шууд тэмсэхэ шухала гэжэ тэрээн соо хэлэгдэнэ.

ҺУРАЛСАЛАЙ КУРСАНУУД НЭЭГДЭБЭ

АДЕН. Урда-Йеменэй Абь-яа провинцида партийно-поли-тическэ арбан үдэрэй курса-нууд хүдэлмэреэ эхилбэ. ИСП-гэй гэшүүдэй, илангаяа хү-тэлбэрилхы бүлэгэй үзэл сур-талай-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай Йеменэй Социалис партиин Политбю-рогой шиидхэбэреэр эдэ кур-санууд нээгдээ.

Дүршэл шадабари ехэтэй багшанар мүнөө үеын улас-хоорондын байдал, Дутын зүүн зүгтэхи байдал, Йеме-нэй Социалис партиин ажал ябуулга, тэрэнэй урда табиг-даhан зорилгонуудые шиид-хэхэ харгы замууд тухай лек-цинүүдые уншаха байна.

ИСП-гэй ЦК-гай гэшүүн пар-тиин провинциальна комите-дэй нэгэдэхи секретарь К. М. Салем курсануудые нээхэдээ, хүтэлбэрилхы партийна кадр-нуудай теоретическэ бэлэд-хэлые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, олоhон эрдэм мэ-дэсээ тэдэнэр саашадаа бо-дото дээрэнь бэелүүлхэ зэр-гэтэй.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

«АЖАЛЛАХА, ҮШӨӨ ДАХИН АЖАЛЛАХА»

Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, уран зохёолшо Д. О. Эрдынеевэй түрэһөөр 50 наһанай ойдо зорюулһан уран зохёолой һайндэр республиканска научна библиотекын конференц-зал соо һаяхан болобо. Буряадай АССР-эй арадай поэт, Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Дамдинов оролто үгэ хэлэжэ, һайндэрые нээбэ.

КПСС-эй обкомой соёлой таһагые даагша Л. Ч. Нимаева республикын түрэ засагай зүгһөө амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат К. Н. Полонных уран зохёолшын бэшэһэн зохёолнуудые шэнжэлһэн элидхэл хээ. Республикын радиокомитедһээ, Уран зохеолшодой холбооһоо, Буряадай номой хэблэлһээ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-һээ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдһаа, Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлгын институдһаа болон бусад олон эмхи зургаануудһаа амаршалгын бэшэгүүд юбилярта барюулагдаба.

СССР-эй телевидениин ба радиогой отличник, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, республикын радиогой диктор В. Б. Иванова Д. Эрдынеевэй «Ехэ уг» гэжэ романһаа хэһэг уран һайханаар уншажа, олониие баясуулаа. Мүн уран зохёолшын бэшэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденто буряад драмын академическэ театрта табюулһан «Бальжин хатан» гэжэ зүжэгэй геройнууд зал соо ерэжэ, автораа амаршалаад, бишыхан хэһэг наадажа харуулхадань, зохид байба.

Уран зохёолшын бүтээл захатануудай, тэдээн тухайдань шүүмжэлэгшэдэй бэшэһэн статьянуудай выставкэ дэлгээгдэжэ, тэндэ сугларһан хүн зониие һонирхуулба.

Удаань Д. О. Эрдынеев амаршалгануудта харюу болгон үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Министрнүүдэй Соведтэ, эмхи зургаануудта, сугларһан зондо халуун баяр хүргөөд: «Эдэ бүхы анхаралыетнай харюулхын тула ажаллаха, үшөө дахин ажаллаха болоноб»,— гэжэ үнэн зүрхэнһөө мэдүүлһэн байна.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ХҮГЖЭМ, ДУУНАЙ ҺАЙНДЭР

Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищида «Хүгжэм, дуунай долоон хоног» үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ училищиин хүгжэмэй болон һургуулиин отделенинүүдэй оюутан хүгжэмэй олимпиадада, пианистнуудай, дуушадай болон баянистнуудай конкурснуудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Гадна училищида хүгжэм тухай үхибүүдэй зурагай выставкэ, училищиин һурагшадай практика гаралга тухай фотомонтаж болон хүгжэмэй һуралсалаар класснаа гадуур хэгдэһэн эрхим һайн конспектнүүд олоной үзэмжэдэ табигдаа.

И. Г. Отческий гэгшын хүтэлбэрилдэг «Романс» клубай һүүдэрээр харуулдаг театрайхид зүжэг харуулба. Училищида үнгэргэгдэһэн хүгжэмэй һайндэр багша, хормейстер Т. Зубенко гэгшын хүтэлбэрилһэн ехэ концертээр түгэсхэгдөө. СССР-эй арадай артист Д. Дашиев болон Зүүн-Сибириин соёлой институдай багша, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Е. Тихоновэй хүтэлбэрилһэн дурсагдагша институдай ород арадай инструментнүүдэй оркестр хүгжэмэй һайндэртэ хүндэтэ айлшад болоһон байна.

Д. АЛТАЕВ.

АН, АМИТАДАЙ АЙМАГ ТУХАЙ

Баргажанай заповеднигэй байгуулагдаһаар 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фотовыставкэ Улаан-Үдэдэ, Буряад ороной байгаалиин музейн зал соо эмхидхэгдээ.

Анхан 1916 оной декабриин 29-дэ хуулитаар бии болгогдоһон тус заповедник 263176 гектар газар эзэлнэ. Тэрэнэй 15000 гектарынь «арюухан долгито алдарта Байгалай» эрьеэр оршодог.

Баргажанай заповеднигэй газар дайда тухай, тэндэ амидардаг суута хара булганһаа эхилээд, 39 янзын ан, амитад, 220 янзын шубуу шонхор, 50 түрэлэй загаһад тухай энэ выставкэ хөөрэнэ.

Республикын музейнүүдэй нэгэдэлэй научна хүдэлмэрилэгшэд, уралан шэмэглэгшэд Г. Я. Егерь, Г. М. Лепинский гэгшэд тус выставкые нээхын тула тэрэнэй түүхэ шэнжэлһэн, заповеднигэй газар дайда дээгүүр нилээд ябажа, хэдэн олон фото-буулгабари хэһэн байха юм.

Б. НАМДАКОВ.

УРАН БЭЛИГЭЭРЭЭ УРМАШУУЛАА

Тээмэндэ районой поселко-во, сомоной Советүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар Сэлэн-Дүүмэ нютагта үнгэргэгдөө. Сэлэнгын совхозой уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад семинарта хабаадагшадта концерт наада харуулаа. Олондо мэдээжэ болоһон «Колосок» гэжэ агит бригадын (хүтэлбэрилэгшэнь С. Покацкий) гэшүүд продукциие арьбалха, гамтайгаар гаргашалха тухай зүжэгүүдһээ хэһэгүүдые эндэ сугларагшадай анхаралда дурадхаһан байна.

Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын механическа заводой нормировщик Г. Дондокова, санитарка С. Нимаева гэгшэдэй гүйсэдхэһэн буряад арадай дуунууд ехэтэ һайшаагдаа. Тиихэдэ аха дүү Гусевтанай дуулаһан шог ёгтото найруулганууд халуун альга ташалгаар угтагдаба. Сэлэнгын совхозой соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Валерий Брянский цыган хатар шадамар бэрхээр гүйсэдхөө. Тиихэдэ Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин һурагшад мүнөө үеын хатарнуудые харуулба.

Удаань совхозойнгоо Шанаагай отделениин Вершинын һүһаалиин фермын ажалшадта уран бэлигтэн айлшалаа. Тэдэнэй табиһан концертын программые һаалишад халуунаар угтаа, урмашан баясаа.

С. АЮШЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

УРАН ЗОХЁОЛШОТОЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо, РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоевтой Бархан һууринай соёлой байшан соо һонирхолтой уулзалга һаяхан үнгэргэгдэбэ. Цокто Номтоев өөрынгөө ажабайдалай намтарые, хайшан гээд уран зохеолшо, поэт болоһон тухайгаа сугларагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүлэтэ жэлнүүдтэ Цокто Номтоев эрэлхэг зоригтойгоор фашистнуудтай тэмсэһэн, шэн габьяа харуулһан байна. Тиигэжэ тэрэ дайшалхы габьяа харуулһанайнгаа түлөө дүрбэн ордендо, олон медальнуудта хүртэһэн юм. «Дайгаа даража, деагаа һүүлдэжэ» ерээд, уран зохёолойнгоо ажалые хэмсыгаа шуужа саашань үргэлжэлүүлһэн намтартай.

Олон тоото шүлэгүүдые, поэмэнүүдые дайшалхы нүхэдэйнгөө гэрэлтэ дурасхаалда тэрэ зорюулһан юм. Мүнөө далан зургаа наһатай болобошье, сэдьхэлээрээ ходо омог залуу, элүүр энхэ, сарюун зандаа ябана. Үшөө һонин зохёолнуудые бүтээхэ аебза гэжэ батаар найдагдана. Поэдэй шүлэгүүдээ уншахадань, эндэ сугларагшад— нютагай һургуулиин һурагшад, багшанар нэрьемэ альга ташалгаар угтаа һэн. Тэрэньшье гайхалгүй, юундэб гэхэдэ, Цокто Номтоевой оюун бэлигые тэдэнэр үндэрөөр сэгнэдэг шуу.

Ажал хүдэлмэри хэжэ һурахаыень, хэшээлнүүдээ, эрдэмээ абьяастайгаар шудалхые, Эхэ орондоо үнэн сэхэ патриодууд боложо ургахыень уран зохёолшо Цокто Номтоев үхибүүдтэ хүсэжэ, сэдьхэлэй ульһатайгаар үреэбэ.

Удаань манай «Хурамхаанай галнууд» гэжэ газетын редакторай орлогшо, поэтесса Дулгар Доржиева өөрынгөө поэмые уншажа үгэбэ. Тэрээн соогоо Баргажан тоонтоео, түрэл нютагаа магтан түүрээбэ.

Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай артист Александр Борбонов хэдэн дуунуудые гүйсэдхэжэ, хүн зониие ехэтэ баясуулба. Уулзалгын түгэсхэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ В. Д. Цыренов, Барханай дунда һургуулиин директор Ц. Ш. Чимитцыренов гэгшэд Цокто Номтоевто уран зохёолой үшөө олон бүтээлнүүдые бэшэхыень, ута наһатай, удаан жаргалтай, элүүр энхэ ябахыень хүсэбэд.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хурамхаанай районой Бархан нютаг.

...Улаан-Үдын «Текстильщик» гэжэ соёлой байшан соо һаяхан хүн зон олон байба. Эндэ анха түрүүшынхиеэ гэр бүлэнүүдэй дуунай бүлэгүүд бэлиг шадабарияа харуулаа бшуу.

ДУУША БҮЛЭНҮҮД МҮРЫСЭБ[Э]

Ажалшадай зохёохы хүдэлмэриин Бүхэсоюзна II фестивалиин үедэ эмхидхэгдэһэн иимэ конкурснууд республикымнай олон районуудта үнгэргэгдэһэн байна. ...Илангаяа Хэжэнгын, Хориин, Кабанскын, Хурамхаанай районуудай түб тосхонуудта болоһон конкурснууд бэлигтэй гэр бүлэнүүдые элирүүлээ, эбтэй эетэй ажаһуудаг совет бүлын аша туһатай сүлөө сагые зүбөөр эмхидхэдэг байһые гэршэлэн харуулаа. Гэр бүлэнүүдэй дуунай районно конкурс тухай, илагшадта барюулагдаха шангууд тухай мэдээсэл «Шэнэ Үдэ» (Хори) газетэ тунхаглаһан байна. Районно конкурснуудта илаһан дууша бүлэнүүд Улаан-Үдэ ерэжэ, республиканска харалгада хабаадаа.

Түрүүшын үдэр Улаан-Үдын болон республикын ниислэл хото шадарай районуудай ансамбльнууд уран бэлигтээ танилсуулба. Харин хоёрдохи үдэрынь хүдөөгэй районуудһаа ерэһэн гэр бүлэнүүд мүрысэжэ, ирагуу дуунуудые дуулаа. Жюрин бүлэгые республикымнай мэдээжэ композитор Анатолий Андреев толгойлбо. Буряадай Соёлой министерствын, Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин уран бэлигтэн, бусад түлөөлэгшэд жюрин бүридэлдэ оролсоо.

Конкурсын үедэ буряад, ород, шэмээшэг, монгол болон бусад арадай дуунууд ханхинаа. Хоёрдохи үдэрэй түгэсхэлэй концертын урда эрхим дууша хүнүүдтэ арадай зохёохы хүдэлмэриин Бүхэсоюзна II республиканска фестивалиин дипломууд, шангууд барюулагдаһан байна. Үнинһөө хойшо мэдээжэ Черепановтанай (Яруунын район), тиихэдэ Дымбрыловтэнэй (Ивалгын район), Цыжибон — Нимаевтанай (Улаан-Үдэ) гэр бүлын дуунай ансамбльнууд нэгэдэхи шатын дипломууд болон бэлэгүүдтэ хүртөө. Черепановтанай гэр бүлын ансамбль арбан жэлэй саана бии болгогдоо һэн. Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Л. М. Черепанова олон жэлдэ энэ ансамблиие амжалтатайгаар хүтэлбэрилнэ. Мүнөө 8 хүн гэхэ гү, али өөрынгөө ба дүү басаган Татьянынгаа үхибүүдээр хамта тэрэ дуулана.

— Дамбаевай «Байгал далайн долгинууд» Завальнюгай «Комсомолия», Арутюновай үхибүүдтэ зорюулагдаһан дуунуудые дууланабди. Саша хүбүүмни арбадахи класста, харин Леня Марк хоёрни наймадахи класста һурадаг. Эгээл бишыхан хабаадагшамнай Танийн хүбүүн Максимка — таба наһатай. Людмила басаганиинь табадахи класста һурана. Игэжэ хамта дуулажа ябахада, зохид лэ даа, — гэжэ «Ярууна» ансамблиин хормейстер, энэ гэр бүлын бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Л. М. Черепанова хөөрөө һэн.

Дымбрыловтэнэй, Цыжибон-Нимаевтанай бүлэнүүдэй ансамбльнууд буряад дуунуудые гоёор дуулаа. Хоёрдохи шатын дипломоор болон үнэтэ бэлэгүүдээр Бодулинай (Кабанскын район), Богдановтанай (Прибайкалиин район) гэр бүлэнүүд, тиихэдэ эгэшэ дүү Гришаевануунд (Улаан-Үдэ) шагнагдаба. Тэрэшэлэн Дашиевтанай (Түнхэнэй район), Кошелевтоной (Мухар-Шэбэр), Желнинтэнэй (Улаан-Үдэ) гэр бүлэнүүдтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдажа, тэдэнэр [...] хи шатын дипломоор [...] даа.

Мүн тиихэдэ респу[...] Соёлой министерствы[...] вой обществын тусхай [...] эрхим коллективүүдтэ [...] лагдаа. Саашадаа ии[...] нирхолтой конкурснуу[...] гэдхэхэ, гэр бүлэнүүд[...] самбльнуудай харалг[...] шалта болгохо, олон [...] баадалгатай болгохо, [...] ажалшадай сүлөө саг[...] туһатайгаар үнгэргэхэ [...] зорилгонуудые хараал[...]

Д. ДОНДО[...]
Буряадай АССР-эй Со[...] министерствын [...] РНМЦ-гэй секторые [...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цы[...] Нимаевтанай гэр бүлы[...] самблиин дуушад [...] үедэ.

П. БУРМАКИНАЙ ф[ото].

АМАН ЗОХЁОЛЫЕ ҺЭРГЭЭН ХҮГЖӨӨГШЭД

Буряадай АССР-эй хоровой бүлгэмэй дэргэдэ байгуулагдаһан «Уряал», «Россин басаган» гэһэн ансамбльнуудай концерт буряад драмын академическэ театрай ордон соо гарагай хоёрто болоһон байна.

Улаан-Үдын шэмээшэгүүдэй «Россин басаган» гэжэ забайкальска арадай хоорые композитор Г. А. Горшков һаянай хүтэлбэрилжэ эхилээ. Хуушанай ута аялгатай шэмээшэг дуунууд шог ёгтото частушканууд, «Хадамай долоон хүбүүд» гэжэ шог дуун ехээр һонирхогдожо, хоорые хүн зон халуунаар амаршалан, альга ташаа юм.

Мүндэлһөөр оройдоо табан жэл болобошье, «Уряал» ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь В. Ц. Николаева) хүн зоной дунда баһал мэдээжэ боложо үрдинхэй. Энэ ансамблиин дуу, хатарай бүлэгэй гүйсэдхэһэн «Эжы юутэй бэлэй бэ?», «Аярзоон-баярзоон» гэһэн хатарнууд һонирхолтой. Мүн олон хүнэй хабаадалгатай «Наадан» гэжэ дуу, хатарай сюжетнэ үзэгдэлөөрөө ансамбль хүдөөгэй буряад зоной найр наадые зураглан харуулна.

Мүн В. Г. Доржиевагай гүйсэдхэһэн «Төөнтэйхэн хүриноөрөө» гэжэ урданай түрын дуун, Е-Х. Гомбоинай дуулаһан «Үргэн Ононой эрьедэ», Д-Д. Базаровай дуулаһан «Долгорхон» ба бусад дуунууд, Д. Дамбаев Д-Д. Базаров хоёрой «Бумбэрхэн пулсэгэрхэн хоёр» гэжэ сценкэ ехэтэ һайшаагдаа. Буряад хэлээ мууса мэдэдэг аад, тэрээгээрээ һөөл омогорходог зарим тэнэг хүнүүдые ёгтолон наадалһан сценкые В. Гунзынов шадамар бэрхээр харуулжа, хүн зониие һайса энеэлгэһэн байна.

Арад зоной аман зохёолой, ёһо заншалай зүйлнүүдые һэргээхэ талаар фольклорно ансамбльнуудай, арадай хоорнуудай аша габьяа тон ехэ байна гэжэ үнгэрөөшэ концерт үшөө дахин харуулба. Юуб гэхэдэ, иимэнүүд концертдэ хүн зон тон олоороо сугларна ха юм.

Р. ДАШИЕВА,
багша.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Шэмээшэг хоорой эхэнэрнүүдэй бүлэг. «Уряал» ансамблиин бүлэг дуушад.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Спорт

ТИИМЭШЬЕ ҺАЙН ГЭХЫН АРГАГҮЙ

Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хэдэн жэл удаагуур һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ үнгэргэгдэдэг заншалтай. Тиихэдэ шэлэн абалгын нааданууд ноябрь һарада эхилдэг юм. СССР-эй Гүрэнэй спорткомитедэй шиидхэбэреэр иимэ мүрысөөнүүд спортын бүлгэмүүдтэ эмхидхэгдэдэг. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахын тула эдир атледүүд нэн түрүүн область болон хизаарай суглуулагдамал командада орохо ёһотой. Удаань спортын бүлгэмүүдэй Түбэй соведүүдэй нааданuудта хабаадажа, хатуу шанга тэмсэлдэ һагшагда һагшагдаһаар, онсо шалгарһан хүнүүд лэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ гарадаг гээшэ.

Хэзээ нэгэтэ манай бэлигтэй бэрхэ барилдаашад, гусхайлбал, уласхоорондын классай спортын мастернууд Борис Будаев, Николай Иванов, Сергей Замбалов болон бусад барилдаанай иимэ һургуули гараһан байгаа.

Мүнөө болотор Буряадай барилдаашад сооһоо Борис Будаев болон Геннадий Галсанов эдиршүүлэй дундаһаа СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ эгээл ехэ амжалта туйлажа, бронзо медальнуудаар шагнагдаһан намтартай. «Динамо» бүлгэмэй гэшүүд Доржо Халтанов, Владимир Актинов гэгшэд дүрбэдэхи һууринуудта гараһан байгаа. Николай Иванов, Сергей Замбалов гэгшэд эрхим зургаанай тоодо ороо һэн. Манай эдир барилдаашадай туйлалтануудай тиимэшье ехэ бэшэ байһые хараба ёһотойт. Иимэ байдалые һайжаруулхын тула бидэ, тренернүүд, хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгаха ёһотойбди.

Энэ дутуу дундануудые хараада абажа, «Динамо» бүлгэмэй тренернүүд эртээнһээ һорилго бэлэдхэлээ захалдаг болобо. Барилдаашад тодоруулагдажа, удаан саг соо тусхай һорилго бэлэдхэл хэжэ, ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаададаг байна. Һаяхан «Динамын» эдир барилдаашад Россин соведэй түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаба.

Арбан нэгэн командын 120 атлет Воронеждо сугларба. Түрүүшээр манай барилдаашад ехэл тээлмэрдэнги байһан һаа, саашадаа дадажа, улам эршэмтэйгээр барилдаа. Тиигэжэ долоон хүмнай өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ эрхим зургаанай тоодо оробо. 24-дэхи СПТУ-гай һурагша Эрдэни Сыбиков, механо-технологическа техникумэй һурагша Олег Дулганов гэгшэд илалта туйлаха аргатай байгаа. Гэбэшье түгэсхэлэй уулзалгануудай эршые дабажа шадангүй шүүгдэшоо. Тиигэжэ Э. Сыбиков гурбадахи һуури эзэлбэ. Харин хүндэ шэгнүүртэй Олег Дулганов мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Минии һанахада, энэ жэлэй ноябрь һара хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин һурагша Олег Жаповта удаан саг соо мартагдахагүй байха. Энэ һарада тэрэ гурбан мүрысөөндэ амжалтатайгаар хабаадаа. Воронеждо тэрэ бронзо медаляар шагнагдаба. Тэрэ яһала бэлигтэй бэрхэ хүбүүн юм. Гэбэшье тэрэнэй бүхы арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэнээр элирүүлэн харуулхын тула тренер Намсарай Байдаев ехэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Константин Лавринович, Максим Молонов гэгшэд эндэ дүрбэдэхи һууринуудые эзэлбэ. 1-дэхи интернат һургуулиин һурагша М. Молонов ехэ ерээдүйтэй гэжэ тренернүүд найдана. Гэбэшье мүнөө дээрээ тэрэ этигэл найдалыень харюулаадүй байһаар.

Мүнөө тэдэнэр бултадаа «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха зорилготойгоор һорилго бэлэдхэл хэжэ байнхай.

Россин хүдөөгэй эдир барилдаашадай түгэсхэлэй мүрысөөн энэ үедэ Брянск хотодо болобо. РСФСР-эй габьяата тренер В. С. Очировай һурагша — Баргажанай районой Баян-Голой дунда һургуулиин һурагша Дамдин Дамдинов эгээл һайн үрэ дүн туйлаа. Бар хүсэтэй, онсо өөрын арга дүрэтэй эдир хүбүүн гурбадахи һуури эзэлбэ. 7-дохи СПТУ-гай һурагша Дынзен Юндунов дүрбэдэхи һуурида гараа. Тэдэнэр «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахын тула һорилго бэлэдхэл хэхэеэ үлэнхэй.

«Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Махачкала хотодо болоһон мүрысөөндэ манай барилдаашад яһала һайнаар хабаадаа. Эгээл хүнгэн шэгнүүртэн сооһоо Баяр Цыденов гурбадахи һуури эзэлбэ. Мухар-Шэбэрэй районһоо Баатар Чимитдоржиев мүн лэ бронзо медаляар шагнагдаа.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Нальчик хотодо болоһон мүрысөөндэ манай атледүүд урагшагүйдэбэ. Нэгэшье хүн шангай һуурида гарабагүй.

Буряад ороной табяад эдир барилдаашад шэлэн абалгын мүрысөөнүүдтэ хабаадабашье, зургаанийнь шангай һууринуудые эзэлээ. Энэмнай хангалтагүй байна. Гурбадахи, түгэсхэлэй шатада, барилдаашаднай ямараар хабаадаха гээшэб? Эндэ бүри орёо шанга тэмсэлэй болохо байһаниинь арсашагүй.

В. СЫДЕЕВ.

ЗАНШАЛТА ДОЛООДОХИ

Столой теннисээр ветерануудай дунда Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө долоодохи заншалта мүрысөөн нарин сэмбын комбинадай спортзал соо боложо, 70 гаран эрэшүүл, эхэнэрнүүд хабаадаһан байгаа. Тэдэнэр наһанай дүрбэн бүлэгөөр мүрысэбэ.

Өөһэд өөһэдынгөө бүлэгүүдтэ Буряадай хүдөө ажахын институдай багша Сергей Прокопьев, Зүүн Сибириин технологическа институдай багша Добчин Батоев, республикын хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер Владимир Плутт, Петр Янгутов гэгшэд илалта туйлаһан байгаа.

Илагшадай хоорондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ С. Прокопьев онсо шалгарба.

Авиационно заводой хинан шалгагша Зоя Асалханова, «Забайкалец» гэжэ спортклубай инструктор Антонина Наглис эхэнэрнүүдэй дундаһаа илажа гараа.

61 наһатай болоһон Сергей Шарханов мүрысөөнэй эгээл наһатай хабаадагша гэжэ тоологдон, тусхай шанда хүртэбэ.

Ю. ВЛАСОВ.

ШАНГА ТЭМСЭЛ

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой шатарай клубай байшан соо Профсоюзуудай соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй үйлэдбэриин коллективүүдэй командануудай хоорондо мүрысөөн эхилбэ.

«Буревестник» бүлгэмэй команда «Труд» бүлгэмэй командые 8:1 тоотойгоор шүүжэрхёо. Тэдэнэр хоердохи турта «Урожай» бүлгэмэй шатаршадта шүүгдэшэн алдаба. Наадынай дүүрэхэдэ 4,5:4,5 очко абажа, тэнсэһэн байна. Удаань «Буревестник» команда «Спартак» бүлгэмэй командые 5:4 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

ЛВРЗ-гэй СК-гай шатаршадай команда «Урожай» бүлгэмэй командые 6:3 тоотойгоор, «Спартагай» командые 5,5:3,5 тоотойгоор, «Труд» бүлгэмэй командые 7,5-1,5 тоотойгоор шүүһэн байна.

Гурбан наадынай удаа ЛВРЗ-гэй СК-гай команда 19 очкотой, студентнэрэй команда 17,5, «Спартак» бүлгэмэй команда 14,5 очкотой болобо.

Нэгэдэхи самбар дээрэ гурбан нааданда 3 очко абаһан «Буревестник» бүлгэмэй Баир Митыпов, ЛВРЗ-гэй СК-гай Игорь Брылев гэгшэд түрүүлжэ ябана. «Спартак» бүлгэмэй командаһаа Евгений Солдатов, «Буревестник» бүлгэмэй Энгельсина Улымжиева, ЛВРЗ-гэй СК-гай шатаршан Сергей Прутовой, Владимир Агафонов, Павел Кликунов, Владимир Плеханов гэгшэд яһала амжалтатайгаар наадажа байна.

Л. ГАРМАЕВА,
шатараар РСФСР-эй судья.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо. Хүндэлэлэй самбар. «Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаахын түлөө»,— мэдээсэлнүүнэй суглуулбари. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ. «Залуушуулай гэр байра барилгын комплексын һайндэр» — Ю. Будаевай репортаж.

Хоёрдохи хуудаһан арадай хиналтын материалнуудаар бүридхэгдэбэ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үдэр бүхэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ» — Улаан-Үдын городской тоосоото-һунгалтын комсомольско конференциһээ Т. Усольцевагай хэһэн тэмдэглэлнүүд. А. А. Фадеевэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо «Уран зохёолшо ба баатаршалга» — И. Ярневскиин статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-63-86, — 2-64-36, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, Собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, г. Закаменск — 34-33, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73 п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-03763. Заказ № 296. Индекс 04609

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ